

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ

ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΓΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10

ΔΕΠΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τμήν Φύλλου

10 λεπτά 10

ΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ
-ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΣΤΡΩΜΑΤΩΝ-

ΕΤΟΣ Α΄.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 19 Οκτωβρίου 1903

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 655

Ο Κ. ΨΥΧΑΡΗΣ

ΓΙΑ ΤΗΝ „ΤΡΙΣΕΥΓΕΝΗ“

Rosmarinon

Petros-Guirec (Cotes du Nord 28 του Σεπτεμβρίου 1903

Αγαπητέ μου,

Είναι όμοιο δράμα ή Τρισέγεννη, και πρωτότυπο "Ίσως γι' αήτο άκουσες τόσα και α' άκούσής άκόμη πολλά. Είναι πρωτότυπο, γιατί δε κρωσάφει τίποτε κανενός. Έχει μέγα συμβολισμό, με ό συμβολισμό σου έόμοια μίτη ζενία φορίζει μίτη ισοπευτισμός. Είναι ρωμαϊκό. Δε θα πη όμως πως θα τον καταλάβουμε καλύτερα. Ποιος προσέχει σήμερα στα ρωμαϊκα και στους Ρωμιούς; Όλα μας ρωμαϊκα και ρωμαίο δλοι μας. Μπάλ Τί έχει να κάμω; Δέν τό καταδεχόμαστε να φανούμε κείνο που είμαστε περιφάνεια που σημαίνει καταφρόνιο του έαυτού μας ψεύτικη λοιπόν κι' ολέθρια περιφάνεια. Η ψυχή μας; Της Ρωμιούσνης ή ψυχή; Καλέ, δε βαριέσαι; Παιός θα σκούψη να τή μελετήση, μελετώντας να τήν καλλιεργήση, να νοιώση τί πράγμα είναι ή ψυχή μας αήτη, και τί μπορεί να γίνη άδριο ή ψυχή μας:

Έσύ άνοιξες τά φτερά σου. Άνέβηκς ίσα με τά ουράνια κι από κεί άπάνου μάς είδες πως είμαστε και πως θάμαστε κατόπι. Σε συνεπύρανε οι έλπιδες σου οι μαγεμένες, ό γενναίος σου ό νοός, ή τρυφή ή καρδιά σου. Άνειρέφτηκες τή Γωμιά τή μελλούμενη, άπαλλαγμένη, ξελυτρωμένη από κάθε προδίκη που κομποδένει, από κάθε ψευτία που λερώνει, λείφτην και τιμια, γιατί ξέρει και γιατί βλέπει, γυναίκα, όχι σκλάδα, ταιρι άληθινό κι άντάξιο του άντρός της. Δέν τή συνήθησε άκόμη αήτ ή γυναίκα ή δική μας. Παιός από μάς δε θυμάται μιά μάνα, μιά γιαγιά: "Όταν ή γυναίκα είχε περισσότερη κρίση, γνώση περισσότερη από τον άντρα, έπρεπε να τή κούψη, έπρεπε, για να τή άκούση, να κόμη σαν τήν δούλα τήν ταπεινή που κάτι έχει να πη του αφέντη. Άφέντης εφτανε ό άντρας, κ' ή γυναίκα ένα πλάσμα που ανάγκη δέν έχεις να μάθης τί της άρδεει και τί δέν της άρδεει. Τό χρέος της είναι ναγαπή, δηλαδή να θέλη ό,τι θέλει ό άντρας. Ό άντρας να θελήση ήξαφνα κάτι που τό θέλησε ή γυναίκα, ή που μπορεί να τό θέλη, ό άντρας, είτε σπύτι του, είτε στον περίπατο, είτε στο ταξίδι, να ρωτήη τή γυναίκα του γιό ένα της κέφι

* Τό γραμμά αυτό τώστειλε ό κ. Ψυχάρης στον κ. Παλαμά. Είχε δε τήν καλωσύνη ό κ. Ψυχάρης να μάς ρώση τήν άδεια να τή δημοσιεύουμε στο «Νουμά».

για κανένα της γούστο ή για καμιάν όρεξη της, μάλιστα να δη άν τό ρωτήημά του δε θα ξυπνήση τίποτις άγνωστό του που στην ψυχή της κοιμάται και που πρώτος αήτος έτοι θα τό χαρή, — μίτη τό βάσει με τό ν ή του. Άπαρχής είναι βέβαιος πως ή,τι πη, ή,τι νοιώση, ή,τι συλλογιστή του λόγου του, θα τό πη, θα τό νοιώση, θα τό συλλογιστή και κείνη δίχως κήνη να τή συβ. υλετήη, τάποφάσισε πως έχουνε τά ίδια γούστα, τήν ίδια αντίληψη τής ζωής. Τέτοια σκλαδιά ή Τρισέγενή σου μίτη θέλει να τήν άκούση. Κ' είναι τόσο δυνατό κι όμοιο τό αίστημά της που όταν έρχεται, νάητικα ντυμένη στού Πέτρου Φλώρη, όταν του μίτη για τον πατέρα της, που κ' αήτος άδικα τής φέρεται, με που ή Τρισέγεννη δέν τό καταδέχεται να τόν άδικήση ούτε του Πέτρου της ό λόγος, ό Πέτρος δέν τής άποκρίνεται, πείει να ξεχάση ως και τό άχτι του τό παλιό, γιατί βλέπει πλάσμα μπροστά του που και του ίδιου του φαίνεται σαν άνώτερο. Άνώτερη απ' όλους μάς τή δείχνεις και στη λαμπρή εκείνη τή σκηνή με τον Πάνο Τράτα, όσο λείπει ό άντρας της, και που δε διαλύ γούνε, δέν αντιμετώπιζονται δυό πρόσωπα, παρά δυό κοινωνίες, παρά δυό κόσμοι. Συμβολισμός αυτό θα πη. Ό κοινός άναγνώστης ή ό κοινός θεατής, στα λόγια τά σπαραχτικά που ανταλλάζονται, να συναρπάζεται με τό πάθος, ό φιλόσοφος να ξεδιαλέξη τήν ιδέα. Κ' ή δική σου άξίζει μελέτη. Πολύ σωστά τήν ψυχολόγησες τήν Τρισέγενή σου. "Όσο κ' ίδια της άν τό θέλη, όσο κι άν τόχει τό σκαρί της να κόψη δρόμο προς τάνοιχτά της ζωής, προς τον πολιτισμό, οι συνήθειες οι παλιές, οι κληρονομημένες, τής σφιχτοδένουνε τά πόδια. Η άψεφτη λέει μιά ψεφτιά. Γιατί; Για να μη χάση του άντρός της τήν άγάπη. Κι' ό άντρας της θυμώνει και τήν αήνει, ό άντρας της που ίσως πιότερο κι απ' αήτηνε φταίει για τήν ψεφτιά της. Η γυναίκα, όταν είναι σκλάδα, πως να κάνη, πως να σωθή, παρά μη λέγοντας τήν άλήθεια, όπως και τά παιδιά τόσες φορές, για να μην τιμωρηθί ύνε; Νομίζει πως έτσι θα γλυτώσει κ' έτσι πεθαίνει μάθημα και τούτο για τήν Τρισέγεννη τή μελλούμενη, που ή μόνη της σωτηρία θάναι μιά μέρα να μείνη πιστή ως τό τέλος στον προορισμό της, στην άλήθεια.

Τό τέταρτο μέρος ίσως είναι και τό πιο τολμηρότερό σου. Άντις να μάς τή φέρης στη σκηνή, να χύνουμε δάκρυα στο θάνατό της, ψυχομαχί ή Τρισέγεννη μακριάθε από μάς ενώ μάς δείχνεις πως κρύνουν οι άλλοι τή μοναδική τήν κοπέλλα, ενώ ποιητικά και καθάρια μάς μεταφράζεις τήν κοινή γνώμη του κόσμου, και τήν κακή και τήν καλή. Βέβαια, θάτανε πιο δραματικό να τή βλέπαμε, να τής τάλεγαν εκείνης, με προτιμήσες τή φιλοσοφία που σου φάνηκε τό καθαυτό σου δράμα. Ό αγαθός σου ό βυλιτζής, ό Νίκαρας, μάς λέει τότες και τήν καρδιά σου άγάπησες τήν Τρισέγεννη και τήν ά-

γαπή, γιατί στα τρισάδα της ψυχής της άνακάλυψες τό μάλαμα τάχλαστο που σήμερα ίσως φέγει σε μιά ή δυό κόρες και που σου δίνει έλπίδα για τό μέλλο, επειδή τό μάλαμα τής Τρισέγεννης είναι τό ρωμαϊκό μάλαμα τ' άληθινό.

Η γλώσσα σου πολύ όμοια. "Έτσι ποτέ σου θαρρώ δέν έγραψες, με τόσο χρώμα, με τόσο φώς, με τόση ποιήση και τόσο βάθος. Και με τόση γραμματική. Γραμματική και τέχνη για μένα, τό ξέρεις, είναι τό ίδιο. Μπορεί που και που να μη συμφωνά μαζί σου. Έχεις έρωτα με τό ν τό τελικό, για ναποφήγης τάχα μιά χαρμωδιά. Γράφεις μάλιστα και κ α λ η ν αντίμωση. Μα τό λ ένε; Φοβούμαι μήπως και τό ν αήτο είναι σαν μπογια που βάζουμε στην άλήθεια, για να γίνη όμορφότερη, και δε γίνεται. Η γλώσσα μας τις έχει τις χαρμωδίες που δε τρομάζουνε, όπως έχει και πολλά τέτοια που καλύτερα δέν είναι φάνηκε και (τό βάσεις και σύ, σελ. 9) στο στομα κτλ. Έχω σημειώμένα σεό δράμα σου κάμποσα. Τί να σου τά ξεσηκώσω τώρα; Δέν άξίζει. Βλέπουμε άλλη φερά. Η Τρισέγεννη να μάς ζήση, και παιδιά να μάς κάμω, και στη γλώσσα και στην Ίδεια.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΚΥΚΝΟΥ

(Σάν όπταδία)

Κάτι στο νοί μου έχει ριζώσει
Κι' από τή σκέψη πειδ δε βγαίνει:
— Στο ψυχοράγισμα τής μέρας
"Προές γλυκειά κι' άσπροντυμένη

Και στον όρθον επάνω βράχο
"Ολόρθη έστάθηκες κι' όμοια
Σάν μίαν άνάγλυψη νεράδα
Φευγάτα απ' έναν άμφορέα...

Κι' ως έκυμάει ή φορεσιά σου
Κι' έξεφυρίζαν τά μαλλιά,
Κι' είχες τά μάτια καρφωμένα
Στα φωτερά και στα ψυλά,

Σάν κάποιος άγγελος μου έφάνης
Που για ταξίδι μακρινό
Πλατεία θ' άνοιξη τά φτερά του
Στον καταγάλανο ουρανό!...

ΘΡΑΣ. ΖΩ ΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΒΡΙΣΙΕΣ

Υστερ' από μακρὰ πωπή ο σεβαστός λόγιος κ. Ν. Κονεμένος, ο τυγγραφίας της αληθινομητικής μελέτης «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα», τιμώντας τὸ «Νουμά» δημοσίεψε σ' αὐτὸν ἕνα ἄρθρο τοῦ μὲ τὴν πολυποθητὴ ὑπογραφή του. Μὰ τὸ ἄρθρον αὐτὸ, ὅς μοῦ ἐπιτρέψει ὁ σοφὸς ἐρημίτης νὰ πῶ, πῶς δὲν ἦταν ἐκεῖνο ποῦ περιμέναμε μὲ πότη λαχτάρα. «Οἱ δυὸ Συμβουλαῖς» θαρρῶ, πῶς μπόρησαν νὰ λείψουν, χωρὶς γι' αὐτὸ νὰ παρεξηγηθῆ κι' ὁ «Νουμάς», ποῦ μονάχα ἀπὸ τὸν ἴδιον σεβασμό, ποῦ ἔχομε ὄλοι στὸ σεβαστὸ λόγιον, τίς δημοσίεψε.

Καὶ δὲν ἔχω ἐδῶ παρὰ νὰ συχαρῶ τὸ στοιχειοθέτη τοῦ «Νουμά» ποῦ ρώτησε :

— Εἶναι Βούλγαρος αὐτὸς ποῦ ἔγραψε τίς «Δυὸ Συμβουλαῖς»;

Μὲ τὸ στόμα τοῦ στοιχειοθέτη μίλησε, μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, τὸ Ἔθνος δλάκερο, χωρὶς βέβαια μ' αὐτὸ νὰ σκεφτοῦμε, ὅτι ὁ κ. Κονεμένος δὲν εἶναι πατριώτης ἀληθινὸς καὶ μὲ τὴ μεγάλη σημασία τῆς λέξης. Μὰ ὅσο γιὰ τὸ ζήτημα, ποῦ ἔπιασε νὰ ἐξετάσει, δὲ σκέφτηκε, ὅτι τέτοια πράματα δὲ λύνονται μοναχὰ μὲ τὴν ξερὴ λογική, οὔτε μὲ τὰ ἐπιχειρήματα, ποῦ βέβαια τοῦ τὰ γέννηθεν ἢ σκέψη, ὅτι ὁ πόλεμος εἶναι πρᾶμα ἀπάνθρωπο καὶ ἐναντίον τῆ φύτῃ. Παθίζουμε κι' ἐμεῖς σήμερα τὸ δρομο, ποῦ ἐχάραξαν γιὰ τὰ Ἔθνη αἰῶνες δλάκεροι καὶ δὲ μπορούμε παρὰ μὲ τὴν ἴδια περπατησιὰ νὰ προχωρήσουμε, καὶ τίς ἰδεολογίες καὶ τὰ παρόμοια νὰ τ' ἀφήσουμε γιὰ μιὰν ἄλλη καλῆτερην ἐποχή.

Μὰς συμβουλεύει ὁ κ. Κονεμένος νὰ μὴ βρίζουμε τοὺς Βούλγαρους γι' αὐτὰ ποῦ κάνουν στὴ Μακεδονία καὶ γιὰ τοὺς ἀγῶνες τοὺς νὰ τὴν πάρουν δική τους, καὶ νὰ μὴν τοὺς βρίζουμε γιὰ τοῦτον ἢ ἐκεῖνο τὸ λόγο. Πρωτὰκουστὴ συμβουλὴ, ποῦ θέλει ν' ἀποδείξει ἀνυπαρχτὴ τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι οἱ ἐθνικὲς βρισιές, εἶναι σημάδι μεγάλο τῆς ζωῆς ἐνὸς ἔθνους, καὶ μάλιστα ἔθνους σάν τὸ δικό μας, ποῦ στὴν περίστασιν αὐτὴ δὲν ἔχει ἄλλο μέσο γιὰ νὰ δείξει τὴν ἄμυνα τὸ ἐναντία στοὺς Βούλγαρους. Ἀφοῦ δὲν ἔχομε σύνορον μὲ τὴ

Βουλγαρία γιὰ νὰν τῆς ἀντισταθοῦμε σ' ὅ,τι θέλει νὰ κάνει στὴ χώρα, ποῦ τὴ λογαριάζουμε καὶ εἶναι δική μας, τί ἄλλο μὰς μένει παρὰ νὰ φωνάζουμε καὶ νὰ βρίζουμε καὶ νὰ φοβερίσουμε ἔστω καὶ στὸν ἀέρα; Μήπως ὅ,τι κάνουν τώρα οἱ Βούλγαροι, δὲν τὸ κάνουν ἀφοῦ πρῶτα φώναξαν καὶ ραδιούργησαν καὶ βρῖσαν καὶ γύρισαν καταπάνου τοὺς τὴν προσοχὴ ὄλου τοῦ κόσμου; Δὲν παίρνουμε παράδειγμα τὴ Γαλλία, ποῦ δὲν ἐπαφεν οὔτε στιγμὴ νὰ φωνάζει καὶ νὰ βρίζει τὴ Γερμανία γιὰ τὴν Ἀλσατία καὶ Λωρραίνῃ;

Μὰς συμβουλεύει ὁ κ. Κονεμένος νὰφήσουμε τὴν Εὐρώπῃ νὰ ξεδιαλύνει τὰ πράματα καὶ ὅ,τι ἀποφασίσει ἐκεῖνο καὶ νὰν τὸ παραδεχτοῦμε χωρὶς μιλιὰ. Μὰ εἶναι ἄλλη ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι ἡ Ἑλλάδα ὑπάρχει σήμερα μόνο καὶ μόνο γιὰτὶ ἀγωνίστηκε, γιὰτὶ φώναξε σὲ μερικὲς περιστάσεις, γιὰτὶ ἔχυσεν αἷμα ὑποστηρίζοντας τὸ δικὸν τῆς. Εἶναι ἡ μοῖρα τῆς τέτοια· μοῖρα ποῦ τὴν κρατᾷ στὴ ζωὴ. Βέβαια ἡ Εὐρώπῃ θὰ κάνει ὅ,τι θέλει χωρὶς νὰ μπορούμε νὰ τὴν ἐμποδίσουμε· μὰ θὰ μὰς λογαριάσει καθὸ λου ἢ καλῆτερα δὲ θὰ μὰς συχαθῆ, ἂν καθίσουμε μαζεμένοι σάν τίς χελῶνες μὲς στὰ καθούκια μας, περιμένοντας τὴν ἀπόφασίν τῆς; Μιὰ ματιὰ μονάχα ἂν ρίξουμε στὴ νεώτερη ἐθνικὴ μας ἱστορία θὰ δοῦμε, πῶς ἀπὸ τὸ εἰκοσιένα κ' ἐδῶθε ὅ,τι πετύχαμε τὸ πετύχαμε ὕστερα ἀπὸ ἀγῶνες, φωνές, διαμαρτυρίες, πολέμους. Ἄς θυμηθοῦμε τὴ Κρήτη, ποῦ δὲ θάβλεπε ποτὲς ἡμέρα ζωῆς λεύτερης, ἂν δὲ τῆ κωνότανε σύσσωμη κάθε τόσο μὲ τὸ ντουφέκι στὸ χέρι καὶ δὲν ἔτρεχεν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ἢ Ἑλλάδα προθυμὴ νὰ θυσιαστῆ γι' αὐτὴν.

Καὶ τί θὰ πεῖ τοῦτο τὸ πρωτάκουστο; ὅτι πρέπει νὰν τᾶχομε καλά μὲ τοὺς Βούλγαρους, γιὰτὶ μιὰν ἡμέρα αὐτοὶ θάναϊ συνορίτες μας, καὶ καλῆτερα νὰν τοὺς ἔχομε φίλους παρὰ δχτροὺς; Μὰ ἂν ἕνα ἔθνος θέλει μὲ τὸ δικὸν του νὰ μεγαλώσει μιὰν ἡμέρα τὸ σύνορό του καὶ γιὰ νὰν τὸ πετύχει αὐτὸ χρειάζεται πολέμους καὶ μαλώματα, μὲ ποῖδν ἄλλο θὰ βρισκεται σ' ἔχρητα, ἂν δχι μὲ τὸ συνορίτη του;

Δὲ μὰς ἐφταιζαν, λέει, σὲ τίποτες οἱ Βούλγαροι! Ἀρνήση κι' ἐδῶ τῆς ἱστορίας τῶσων αἰῶνων. Ἐμεῖς τοὺς ἔχομε φταιξει, λέει πάλε, μὲ τὸ νὰ μὴν τοὺς ἀναγνωρίζουμε τὸ δικαίωμα νὰ σχηματίσουν Ἑκκλησίαν ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη μας! Ἄς μὰς συ-

χωρήσει ὁ κ. Κονεμένος νὰν τοῦ δείξουμε πῶσο λάθος ἔχει καὶ σὲ τοῦτο τὸ συλλογισμό του. Ἐμεῖς ἐχωριστήκαμε ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο μόνον δταν γινήκαμε βασιλεῖο λεύτερο καὶ τὸ ζήτημά μας ἦταν ζήτημα πολιτικὸ κι' ὄχι Ἑκκλησιαστικὸ. Οἱ Βούλγαροι ὅμως δὲν εἶναι ἀκόμη βασιλεῖο λεύτερο, εἶναι ὑποταγμένο μὲ φρο στὸ Σουλτάνο καὶ τὸ νὰ θέλει νὰ στήσει καὶ Ἑκκλησιαστικὸ θρόνον μετὰ τὴν Πολὴ γιὰ τοὺς ὑποδούλους, καθὼς λέει, ἀδελφούς του, εἶναι σάν νὰ θέλει ν' ἀφαιρέσει ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δύναμιν κ' ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχη, ποῦ τὸν τὴν ἀναγνώρισαν Σουλτάνοι καὶ Σουλτάνοι. Κι' ἀκόμη εἶναι καὶ τοῦτο: ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξη Ἑκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει φυλετικὲς Ἑκκλησίες καὶ κάθε κίνημα γιὰ τέτοιον σκοπὸ τὸ ἔχει καταδικάζει ἀπὸ προτῆτερα. Καὶ μὲ τὸ νὰ ἔχει τέτοιο νόμον ἡ Ἑκκλησία μας δὲ μποροῦσῆ σὲ τὸ Πατριαρχεῖο ν' ἀναγνωρίσει Βουλγαρικὴ Ἑκκλησία. Γι' αὐτὸ καὶ τὴν Ἐξαρρία τὴν ξουνομάτισεν αἰρετικὴ. Γι' αὐτὸ ἐφώναξαμε τότες κι' ἐκάμαμε τόσα καὶ τόσα. Οἱ φωνὲς μας ἐκείνες ἦταν πάλε ἄμυνα γιὰ τὸν ἔθνομος μας, ποῦ βλέπαμε τὸν κίντυνο του ἀπὸ τὸ πραξικοπημα αὐτὸ, ἦταν ἡ μοναχὴ ὑποστήριξη ποῦ μπορούσαμε νὰ δώσουμε στὸν Πατριάρχη μας.

Καὶ γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Ρωμυλία μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, ὅτι εἴχαμε μεγαλύτερο δικὸν νὰ φωνάζουμε, δταν τὴν πήραν, καθὼς ἀποδείχεται σήμερα καθαρῶτατα. Καὶ τότες πάλε πρῶτη ἢ ὑποδούλη Κρήτη σηκώθηκε καὶ φώναξε, γιὰτὶ ἐνοιώσαν ἡ ἐθνικὴ τῆς ψυχὴ ποῖδς κίντυνος μεγάλος ἀρχίξε γιὰ τὸ ἔθνος. Καὶ δπου μιλάει ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους ἢ λογικὴ καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ἀπὸ διάφορες θεωρίες γίνονται ἕνα μηδενικόν.

Ἄν στὸ βάθος τῶν «Δυὸ Συμβουλῶν» φαίνεται ἡ ἰδέα ὅτι ὕστερ' ἀπὸ τὸν ἀτυχο πόλεμον τοῦ 97, πρέπει νᾶχομε πῶς μαζεμένα τὰ λουριά μας καὶ νὰ μὴν παραφωνάζουμε, ἐμεῖς δὲν ἔχομε νὰ ποῦμε, παρὰ ὅτι ὁ πόλεμος αὐτὸς ἦταν γιὰ τὴν τιμὴν μας, γιὰτὶ μ' ὄλον τὸ ἀτυχον τέλος του καὶ τίς πῶς ἀτυχεῖς λεπτομέρειές του δείξαμε τέλος πάντων πῶς ὑπάρχομε καὶ πῶς ξέρουμε νὰ ὑποστηρίξουμε ἀδελφικὴν μας χώρα, ποῦ ἀγωνίζεται γιὰ τὴν λευτεριά τῆς. Καὶ νὰ τώρα ἡ Κρήτη λεύτερη.

Μὲ τὸ στόμα τοῦ κ. Κονεμένου μίλησαν, μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας, τ' ἀπελπισμένα γερα-

ΠΑΤΡΙΔΑ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ο «ΚΗΡΥΚΑΣ» ΤΟΥΣΑΜΙΩΤΙΚΟΥ «ΦΩΤΟΣ»

Σ ΤΟΝ «ΝΟΥΜΑ» ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ἀπὸ τὸ καλὸ μας «Φῶς» ποῦ μὲ τίς ἀχτίδες του πολὺς σκοτεινιὲς τοῦ τόπου μας ἐδῶ πέρα ἔχει φεγγολήσῃ, ἔμαθα τὴν καλὴν ὑπόληψιν, ποῦ ὁ «Νουμάς» ξεσανέρωσε γιὰ τὸ φτωχὸ μου Κυριακάτικο κήρυγμα ποῦ γράφω πᾶτα Κυριακὴν στὸ «Φῶς». Ὅσο κι' ἂν ἔχω μέσα μου ταπεινωμένο τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου, δὲν μπόρετα παρὰ νὰ κολακευθῶ γιὰ τὲς καλὲς λέξεις ποῦ ὁ «Νουμάς» ἔγραψε γιὰ τὰ μένα. Τί τὰ θέλετε; Αὐτὸς ὁ Χριστὸς ὁ σωτήρας καὶ βασιλεὺς τοῦ κόσμου, δταν τοῦπαν οἱ μαθητὰδες του, πῶς οἱ Ἕλληνας ποῦ πήγαν στὰ Ἱεροσόλυμα

ἤθελαν νὰ τὸν ἰδοῦν πολὺ μ' αὐτὸ ἐκολακεύτηκε καθὼς ἔδειξε μὲ τὸ λόγο ποῦ εἶπε: Τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ γιὸς τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν αἰσθησὴν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ὀραίου ἀπὸ μιὰν ἀρχὴ τὴν εἶχε ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ. Αὐτὴ τὰ ἔπλασε, αὐτὴ τὰ ἀποθέωσε, αὐτὴ ἤξευρε νὰ τὰ ἐκτιμᾷσῃ καὶ γιὰ τοῦτο ἡ ἐκτίμησὴ τῆς εἶχε πάντα μεγάλη ἀξία καὶ γιὰ τοὺς πῶς μεγάλους τοῦ κόσμου. Βάλε τώρα μὲ τὸ νοῦ σου πόση ἀξία ἔχει γιὰ μένα τὸν μικροῦτικον.

Χάρηκα διαβάζοντας στὸν «Νουμά» πῶς γιὰ νὰ σάση τὸ ἔθνος ἔχει ἀνάγκη νὰ σάση τὴν ἐκπαίδεψίν του. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σωστὸ· πρέπει ὅμως νὰ μάθετε πῶς ἡ ἐκπαίδεψιν μοναχὰ χωρὶς θρησκείαν δὲν θὰ μπορέτῃ νὰ κίμη τίποτα.

Γυρίστε καὶ ρίξτε μιὰ ματιὰ ἔς τὴν ἱστορίαν γιὰ νὰ ἰδῆτε πῶς ὅπου ἐκλούδισαν ἡ θρησκεία, ἐκεῖ ἐσπίσαν καὶ τὸ ἔθνος.

Οἱ Ὀρθοί δταν τοὺς ἔβγαλε ὁ Μωῦσῃς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐπῆραν μαζί τους ὄλα τὰ κακὰ συστήματα ποῦ τοὺς ἔμαθε ἡ σκλαβιά ἔς τὴν χώρα ἐκεῖνη. Ὁ Μωῦσῃς ὅπου γιὰ τὸ δικὸν μου μυαλὸ εἶναι ὁ πῶς μεγάλος νομοθέτης, ὅπου εἶδε ὁ κόσμος ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ χτίστηκε, γιὰτὶ εἶναι δημιουργὸς καὶ ὄχι: μαπαλωματῆς, καὶ δημιουργὸς σκληροκάρατος, ὅπου θὰ εἶπῃ τέλειος, ἔφερε κείνον τὸ ἀμέτρητον ψυχόμετον τῆς Ὀρθῆς μετὰ ἔς τὴν ἔρημον τοῦ

Σινᾶ καὶ τῶρριξε κι' ἐλόγοντας πῶς δὲν εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ πᾶνε ἀκόμη ἔς τὴν γῆ τῆς ἐπαγγελίας. Καὶ τοὺς ἐκράτησε κεί σαρῆντα χρόνια δλάκαιρα, γιὰ νὰ ἐκκληρίσῃ ὄλη τὴν μαραζωμένην γενεάν, ὅπου ἔβγαλε ἀπ' τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ βγάλῃ κινούργια γονίδια, ποῦ νὰ τὰ στεῖλῃ νὰ κυριέψουν τὴν γῆ τῶν πατέρων τους. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ μεγάλος νομοθέτης κι' ὄλοι οἱ δικοὶ του ἐστρέχτηκαν νὰ χαθοῦν μετὰ ἔς τὴν ἔρημον, παρὰ νὰ βγῆ ἕνα ράμμα ἔξω ἀπὸ τὸ φοβερὸν τοῦ σκέδιου. Ὅσους ἀπὸ τὴν ἀμαρτωλὴν γενεάν δὲν ἐπόρστανε νὰ τοὺς παίρῃ ὁ καιρὸς καὶ τὰ γερατειὰ ἔς τὰ φτερά τους, τοὺς ἐξέβγαλε τὸ σπαθὶ τοῦ νομοθέτη γιὰ τὴν μιὰ ἢ γιὰ τὴν ἄλλη αἰτία. Ἐπτι ἀπομειναν μοναχὰ τὰ γονίδια τῆς ἐρήμου θρεμμένα τὸ κορμὶ μὲ οὐρανοκατέβατη θροσῆ, τὸ μῖνον, ἔς τὴν ψυχὴν μὲ τὸ Μωσαϊκὸ νόμον, καὶ μὲ τὴν φοβερὴν θρησκείαν τοῦ Ἰεχωῦβᾶ. Ὁ μεγάλος νομοθέτης ἀπέθανε βλέποντας μὲ τὰ γεροντικὰ του μάτια ἀπὸ μακρὰ τὴν πατρίδα ἐκεῖνη ποῦ τόσα χρόνια ὄνειρευόταν, ἢ ψυχῆ του ὄμως μετὰ θῆταν ἀναπαυμένη, γιὰτὶ ἤξερε πῶς μέσα ἔς τὴν ἔρημον μὲ τὴν ἀσπλαχνιὰ του ἐδημιούργησε ἔθνος ποῦ τὸ ἐπρόκτισε μὲ θρησκείαν πολὺ δυνατὴν, θρησκείαν ποῦ γρήγορα θάκονιζε ἀπάνω τῆς τὸ σπαθὶ τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναβῆ, θρησκείαν ποῦ θὰ ἐγέννη τὸν Γεδεὸν καὶ τὸν Ἰεσῆ, τὸν Βαζᾶκ καὶ τὴν Δεδβῶρα, τὸν λιονταρόκαρδον καὶ σιδεροχέρην Σαμφῶν, ἔθνος ποῦ ἀνάμετῆ του γλῆγορα θὰ ἐσφούριζε ἢ σφεντόνα τοῦ Δαβὶδ καὶ θάκονιζαν τῆς κείρας του ἢ παναρωμῶν

τειά. Μα θαρρώ και πώς μ' αυτά που είπα παραπάνου, μιλάνε τα νειάτα που ελπίζουν, κι' άκόμα δλο τὸ Ἔθνος. Δὲ θαυμάζω βέβαια ἐκείνους που ἔχουν τὸν πατριωτισμὸ γιὰ ἐπάγγελμα καὶ λένε κι' δλο λένε: μὰ στὴν περίστασι αὐτὴ φωνάζει ὀλακερὸ τὸ Ἔθνος, βρίζει ἢ ποιεμένη τὴν ψυχὴ, σπαρταρίζει ἀπὸ καμὸ καὶ πονο ἕνας ὀλακερὸς λαός, γιὰτὶ βλέπει, ὅτι ἀπὸ διάφορες αἰτίες δὲν ἔχει πῶς νὰ ὑπεραπείσει τὸ δίκιο του κι' ἀναγκάζεται νὰ καταφύγει στὴν τελευταία ἄμυνα, στὶς βρισιές.

Κι' ὅταν φωνάζει καὶ μιλεῖ ἕνα Ἔθνος, ἢ ξερὴ λογικὴ, σὰν τοῦ κ. Κονεμένου, κι' οἱ ἰδεολογικὲς θεωρίες κρύβονται στὰ κατὰβυθα τοῦ νοῦ, ἂν δὲ θέλουν νὰ παρεξηγηθοῦν οἱ τέτοιοι τρεπεταίτες.

Ἀνάγκη νὰ δεῖξουμε στοὺς Βούλγαρους, πῶς ὑπάρχουμε κι' ἐμεῖς κι' ἀφοῦ δὲν ἔχουμε ἄλλο μέσο παρὰ τὶς βρισιές, εὐλογημένες νᾶναι κι' ἄς τις λέει κάθε μέρα ἕνα Ἔθνος, πού θέλει νὰ ζήσει κι' ἐλπίζει.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΜΑΣ

Μέσ' ἄτοις γυαλοῖς, μέσ' ἄτοις βυθοῖς κλανιέται
 [τ' ὄνειρό μας.
 Κάποιο νὰ ἀναπάρῃ τὸ ἄβυσσο-καταλάτη—
 Ἐλεῖθε θελεῖ, ἄτοις γυαλοῖς γλυκολελεῖ τὸ ἄ Που—
 [λια
 τὴν αἰνιγὴ, καὶ τὸ βραδύ, βραδύ, ὁ Ἀποσπερίτης.
 —
 Ἀποπλανιῖθι ἀπ' τοὺς γυαλοῦς καὶ τοὺς βυθοῦς.
 [Που πάει;
 Ἀνάλαφρο ἄν ποῦπούλο καὶ ἀπαλό σάν χνοῦδι,
 τ' ἀγέρι τ' ἀποπλάνεσε, τὸ σέρνει, τὸ πετάει.
 ὦφρα τὸ τῶμα, ἀγάπη μου, φέλλο ξεπεταροῦδι.
 ΡΗΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

μελωδία ἔθνος ὅπου ἀπὸ μακρὰ τοῦ Ὄρειο τὸ χρυσάφι θὰ ἐκυλιόνταν ἐπὶ τὰ πόδια τοῦ Σολομῶντα προσκυνώντας τον ἔθνος πού θὰ ἐγέννη ἕναν Ἰλλία, ἄλλον ἀπὸ ἄνθρωπο ἰσορροπῆς τῆς ἀλήθειας, ὅπου μὲ τὸ ἀπὸν τοῦ μαχαίρι θὰ ἐγέμιζε τὶς ραμπάκιες ἀπὸ τὰ λείψα τῶν ἀνθρώπων τῆς ψευτιάς καὶ τῆς ἀπάτης; ἔθνος ὅπου ἕνας Ἰσραὴλ; θὰ ἐμεγαλορῶναζε τὴν ἀλήθεια, κι' ἕνας Ἰσραὴλ; ἔθνος πού θὰ ἐπέρινα ἀποκίτω ἀπὸ γλιτῆδες βασιλεῖδες; καὶ δυνάστες πού ἔλαθ' ἢ κατὰτρέχανε καὶ θὰ τὸ μισούσανε κι' ὅμως θὰ ζούσε ἐς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ὡς καθὼς καὶ ζῆ ὡς τὰ σήμερ' καὶ βασιλεύει μὲ τὰ πλοῦτη του καὶ κυριεύει τὸν κόσμον.

Γιατί; Εἶναι τὸ μόνο ἔθνος πού ἐδημιούργησε ἕνας μεγάλος νοῦς, καὶ δὲν τὸ ἐδημιούργησε ἢ ἐξέλεξε. Καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος νοῦς τὸ ἐδημιούργησε θεμελιώνοντας ἐπάνω ἐς τὴν ψυχὴ του μὲ θρησκεία.

Ὁ Ὄρειος ζῆ χωρὶς νᾶχη κράτος, ζῆ γιὰτὶ ἔχει θρησκεία. Ἄλλοι λαοὶ μόλις ἐπαφῶν νὰ ὑπάρχουν ὡς κράτη ἐπαφῶν νὰ ὑπάρχουν κι' ὡς λαοὶ καὶ μεγάλο μεγάλο παράδειγμα πάρτε τοὺς Ρωμαίους. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἐπαφῶν νᾶχουν θρησκεία.

Ἰλάτε ἐς τοὺς δικούς μας, τοὺς Ἕλληνας. Αὐτὸ τὸ ἀρκοκατέβατο ἔθνος δὲν εἶχε τὴν καλὴ τύχη νὰ εὐρη-

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ
 ΤΟ ΟΜΗΡΕΙΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἀγαπητὰ μου Ἀποδαρνοῦσι,

Μὴ φοβῆσθε, δὲ μπαίνω στὸ σαλόνι σας μέσα. Ἔτσι στὸ καιρὸ μὲ στέκονται μὲ σιγῆν, νὰ σᾶς χαιρετήσω, καὶ νὰ σᾶς πῶ κατὰ. Νὰ τὸ συζητήσετε ἀνίμεσά σας, καὶ νὰ μᾶς πῆτε τὴ γνώμη σας. Ἐπειδὴ εἶναι σπουδαῖο, πολὺ σπουδαῖο. Πρόκειται γιὰ τὶς Σμύρνης ἀδελφάδες σας. Πρόκειται γιὰ τὸ «Ἀνώγειον Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγέιον» πού ὀνομάζεται «Ὀμήρειον». Αἰσιπὸν, τὸ «Ὀμήρειον» αὐτὸ διοικεῖται ἀπὸ διάφορους Συμβούλους «παρ' οἷς εἴρηται οἱ Κανονισμοὶ». (Προσέξτε νὰ μὴ σᾶς φέγγῃ αὐτὸ τὸ «εἴρηται», γιὰτὶ τέτοια σπολλῖδια δὲν «εἴρηται» καθεμὲρα. Περὶ τὸ νὰ σᾶς ἀραδιάσω τὰ ὀνόματά τους, μὲ ἕνας τοὺς πρέπει νὰ σᾶς πῶ πῶς ὀνομάζεται κῆρυος Δελαγραμμάτικος. Δὲν ἔχει λόγον πῶς εἶναι ἀξιόλογος ἄνθρωπος μὲ τὸν ὀνομα τὸν πρόπει νὰ τοὺς ἔξῃ μιγεμένους ὄλους τοὺς ἐκεῖ μέσα, εἰδημὴ πῶς ἐρημίτι ἢ Χριστολογράδικη ἐκείνη ἀγγελία τους τῆς «πέμπτη Ἰουλίου» 1903.

Λέει λοιπὸν ἡ ἀγγελία πῶς ὁ κ. Δελαγραμμάτικος κι' οἱ ἀνάδελφοί του «καθῆκον ἐαυτῶν ἐνόμισαν νὰ γνωρίσωσι τῇ Δημοσίῳ ὅτι... ἀδελφῆσονται α' ὄριαι τῆς παραδόσεως τῶν γαλλικῶν κατὰ τὴν ἐκφομισθεῖσαν ἐπὶ πολλῶν οἰκογενειῶν ἐπιθυμίαν καὶ εἰρηδοθεῖσαν ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Σχολῆς ἐπίσχεσιν. Ἀλλὰ τοῦτο γενησῶν ἄνευ ζημίας τῶν Ἑλληνικῶν μαθημάτων, δηλαδὴ μαθημάτων ἵνα παραδιδόμενα τὸ πρὶν Ἑλληνιστὶ διδασκῶνται Γαλλιστὶ εἰς τὸ μέλλον.

Ἄς ἀφήσουμε μὲ σιγῆν τὸ Ἀσιατικὸ λεχτικὸ, (ἐπειδὴ ἢ βαθιὰ καθαρεύουσα κατήνησε πᾶ σήμερ' νὰ γράφεται μόνο κατὰ τῆς Ἀσίας τὰ μέρη), κι' ἄς ἔλθουμε στὴν οὐσία. Ἡ οὐσία ἐρωτῶ ποῖα εἶναι: Εἶναι πῶς μερικὲς κυράδες τῆς Σμύρνης πρέπει νὰ κούσαν ἄλλα κορίτσι πού ἢ βγῆκαν ἀπὸ Γαλλικὰ Σχολεῖα ἢ εἶχανε γαλλίδες πᾶ σπῖτια τους, νὰ μιλοῦνε τὰ γαλλικὰ «φαροῖ», κι' εἶπανε μαδὲς γιὰτὶ νὰ μὴν τὰ μιλοῦν ἔτσι κι' οἱ κόρες τους. Ἐβαλαν τὸ λοιπὸν τοὺς ἄντρες τους καὶ μίλησαν τῶν κ. Συμβούλων πῶς πρέπει νὰ μαθαίνουν καὶ τὰ δικὰ τους κορίτσι τὰ γαλλικὰ φαροῖ. Τὶ ἄλλο βγάζουμε ἀπὸ τὴν περι-

κοπὴ πού ἀναφέραμε παραπάνω; Βγάζουμε πῶς στὴ Σμύρνη, ἂν καὶ γράφουν τὴν καθαρεύουσα «Ἑλφαζιέ», γιὰ Ἑθνικὲς ὄμως γλώσσες καὶ τέτοια φιλά πράματα δὲ φαίνεται νὰ πολυσκοτίζονται. Κυρῆχρουνε λοιπὸν οἱ κ. Δελαγραμμάτικος καὶ συντροφία πῶς χωρὶς νὰ ζημιωθοῦν τὰ κορίτσι ἀπὸ Ἑλληνικὰ μαθήματα, πᾶει νὰ πῆ ἀπὸ Συνταχικὸ τῆς ἀρχαίας, Γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας, Ξεροφῶντα καὶ Πλάτονα, μερικὴ ἄλλα μαθήματα ἀπὸ τόσον κι' ὀμιρὸς, ἄς ποῦμε Γενικὴ ἱστορία, Φυσικὴ ἱστορία καὶ τέτοια, θὰ παραδιδόνταν γαλλικὰ ἀντὶς ρωμαῖκα. Ἐπίτηδες εἶπα ρωμαῖκα, ἐπειδὴ αὐτὴν παράδοσι ἀπάνω τοῦ ξεροφῶν πάντα τοῦ ρωμαῖοῦ δασκάλου καὶ μερικὰ ρωμαῖκα, κι' ἄς πῆ νὰ λέη ἔτσι θέλει. Μὰ θὰ ζημιώνεται τὸ κορίτσι πολὺ σπουδαίτερα. Θὰ ζημιώνεται ὄχι ἀπὸ ρωμαῖκα, (αὐτὰ τέλος πάντων ἰακούει καὶ σπῖτι της), μὰ πού θὰ συνηθῆ καὶ νὰ συλλογέται σὲ ξένη γλώσσα. Φανταστῆτε πᾶ εἰσεῖς ἔθος καὶ γλώσσα ἂν καταπιωστῆ καμμιὰ μέρα ἐκεῖνο τὸ κορίτσι νὰ μᾶς δηγηθῆ τίποτος, ἢ καὶ νὰ μᾶς γράψῃ ἕνα ἀπλὸ γράμμα! Φανταστῆτε φιλολογικὸ γοῦστο, ἂν εὐκαιρῶσι καμμιῶν ὄρα νὰ διαλέξῃ κι' ἕνα βιβλίον γιὰ διάβασμα! Φανταστῆτε περηγᾶναι πού θὰ τὴν ἔξῃ γιὰ τὰ δικὰ της, καὶ τέλος φανταστῆτε τὴν ἔθνη πειριάνεια πού θὰ δάσῃ καὶ στὰ παιδιὰ της, σὴν ἀγκιστροσῶσι κατῆνυ γαμπαρὸ μὲ τὰ ὄρατα τῆς γαλλικὰ! Μὰ ἢ κυρὰ μίνα της, ἀπὸ τέτοια μίτη ταῦτ' εἶς δὲ ὀρῶνει. Ἐκεῖνη λέει, Ἄς ἔξῃ ἐμῖνυ κατὰ γαλλικὰ τὸ κορίτσι μου, κι' ἀπὸ σῶνει. Δυσκόλισσα δὲ θὰ γίνῃ. μίτη βιβλία δὲ θὰ βγῆ νὰ μᾶς γράψῃ. Κι' οἱ Σύμβουλοι πᾶλι τοῦ «Ὀμηρείου» πού λένε, «Ναί μὲν», τὸνομίσαμε, «Ὀμηρείου», μὲ δὲν εἶπαμε δὲ πῶς θὰ διδάσκουμε τοῦ Ὀμήρου τὴ γλώσσα μανῆχι! Σολλογοῦμίστε μάλιστα ἀπὸ χρόνον νὰ τὸνομίσωμε «Βαβυλώνειον Παρθεναγωγέιον».

Ἀκόμα δύο λόγια, ἀγαπητὲς μου. Ἐπειδὴ ἔχει καὶ μερικὰ ἄλλα ἢ Ἀγγελία τῶν Κων Δελαγραμμάτικα καὶ συντροφίας. Ὅριστε ἕνα:

«Ὡς καὶ κατὰ τὰ πρὶν ἔτη, γενήσονται δεκα δωρεάν μαθήτρια. . . προωρισμένα νὰ ἐξασκῶσιν τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ὅπως ὡς ἐξωτερικὰ διακούσωσι μαθήματα ἐν τῇ Διδασκαλείῳ».

Τραβάτε τώρα, μικροῦλες μου, τὰ μαλλάκια σας, καὶ κλιῦτε. Νὰ κλιῦτε, ναί, κι' ὄχι νὰ γελᾶτε! Πού ἀπὸ τέτοια παρδαλά «Διδασκαλείῳ» θὰ βγαίνουν ἢ κείνες πού θὰ πᾶνε κατόπι σὲ χῶρες καὶ σὲ χωρι-

νομοῖετ' πού νὰ ἔχη τὴ δημιουργικὴ δύναμη τοῦ Μωῦσῆ, τὴν ἐξολοθρέφτρα καὶ δημιουργικὴ μαζι. Ὁ Λουκοῦργος κατὶ ἕκαμς, μὰ ὄχι τέλειο, γιὰτὶ ἢ καταστρεφτικὴ του δημιουργία ἐμαζεύτηκε σὲ λιγοστὰ πράματα. Ὁ Σόλωνας ἔτανε σοφὸς σὲ θεωρίες καὶ κύταζε τὴν ἐξέλιξη, γιὰ τοῦτο δὲν ἕκαμς πρᾶμμα πού μπορούσε νὰ ζῆσῃ πολὺ.

Ὡς κι' ἂν εἶνε ὅμως ὅσο βαστοῦσε ἢ θρησκεία, θρησκεία ὁμορφῆ μὰ ὄχι δυνατὴ, οἱ Ἕλληνες ἔτανε μεγάλοι ὡς ἔθνος. Στὸν Μαραθῶνα πιστεύουν πῶς εἶδανε νὰ πολεμοῦν μαζι τοὺς ἕρωας τοῦ τόπου καὶ τὸν τραγοπόδη Πάνα ἐς τὴν Σαλαμίνα δὲν ἀρχίνησε ἢ μάχη πρὶν φέρουν τοὺς Αἰακίδες ἀπὸ τὴν Αἴγινα, καὶ ἐς τοὺς θεοροδοῦμενους θαλασσομάχους, ἐφᾶνηκε πῶς ἔκουσαν μέσα ἐς τὸν κάμπο τῆς Αἰφίνας τὴ λιτανεία τοῦ Ἰάκχου. Στὴν Πλάταια ὁ Πυρσανίας δὲν σῆκωσε κοντὰρὶ ἀπάνω ἐς τοὺς Πέρσας: πρὶν νὰ ἰδῆ καλὰ τημάδια ἐς τὰ τραγὰ τῆς θυσίας. Ὑστερα ὅταν ἔρταν οἱ σοφιστὰ κι' ἀρχίνησαν νὰ μαλλιώνουν μὲ τοὺς θεοὺς καὶ νὰ σοῦ λενε μὲ τὸ στόμα τοῦ Πρωταγόρα, πῶς ὄλα τὰ πράματα σ' αὐτὸν τὸν κόσμον εἶναι ὅπως τὰ πέρνει ὁ ἄνθρωπος, τὸ πῆρε ὁ διάβολος καὶ τὸ σῆκωσε τὸ ἔθνος ἀπάνω ἐς τὴν δύναμη καὶ ἐς τὴν ἀκμή του, ἀπάνω ἐς τὰ νειάτα του. Ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος ἐστάθηκε ἢ μεγάλη παραμονὴ τῆς καταστροφῆς τῆς παλαιᾶς Ἑλλάδας: τὸν ἀκολούθησαν ὕστερα τὰ μετακυλισματα αὐτῆς τῆς ἀρρώστιας, ὁ Κορινθιακός, κι' ὁ Θηβεί-

κος, κι' ὁ Φωκικός κι' οἱ ἄλλοι καττικοπῆλαι πού ὄχι ἐπνιγαν τὴν Ἑλλάδα μὲ ὄρα ἀργήτερα ἂν ἴσως καὶ δὲν ἔστεινε ὁ θεὸς τοὺς μεγάλους Μακεδῶνας τὸν Φίλιππο καὶ τὸν Ἀλέξαντρο καὶ τοὺς διαδόχους του νὰ δώσουν κάποια δυναμωτικά ἐς τὸ ἔθνος καὶ νὰ τὸ κρατήσουν ἐς τὰ πόδια του γιὰ καμῶσο ἄκόμα. Τοῦ κάκου ὅμως ὁ περὶ μεγάλος Ἑλληνας, ὁ περὶ μεγάλος ἄθροπος τοῦ κόσμου, ὁ Ἀλέξαντρος, δὲν μπόρεσε νὰ κάμῃ ἔργον πού ἐμελλε νὰ βαστάξῃ πολιτικὰ ἀπάνω ἀπὸ 200 χρόνια. Γιατί; γιὰτὶ δὲν εἶχε πᾶσι ἢ θρησκεία, γιὰτὶ δὲν εἶχε ἀγκοῦρα ν' ἀράξῃ τὸ ἔθνος.

Ὅταν ὁ Κωσταντῖνος εἶδε πῶς ἢ παλῆα κοινωνία καὶ θρησκεία ἔσαν ψοφίμα πᾶσι πού βρωμοῦσαν, ἐννόησε τί ἐπρεπε νὰ κάμῃ: ἐσῆκωσε τὸ λάβαρον τοῦ σταυροῦ καὶ μεγάλος κι' αὐτὸς δημιουργὸς ἔφερε τὸ λάβαρό του καὶ τῶσθησε ἐς τὴν Πόλη τὴν κοσμοζακουσῆ.

Ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ π' ἀγκάλιασε τότε ὁ κόσμος ὁ πολιτισμένος ἔρτασε νὰ ξανακαινοοργῶσῃ τὴ σκουλικιασμένη κοινωνία καὶ νὰ κάμῃ νὰ ριζοβολήσουν ἀπὸ τὰ μαῦρα τῆς κούτσουρα βλαστάρια ἀμάραντα, βλαστάρια πού γενῆκαν δένδρα θεόρατα πού κίτω ἐς τὸ ἦσκιο τους ἔθνη καὶ λαοὶ καὶ βασιλεῖδες σκεπαστήκην ἀπάνω ἀπὸ χιλία χρόνια. Μὲ τὴν θρησκεία ὁ Ἑράκλειος ξανακάνει τοῦ Ἀλέξαντροῦ τὰ κατορθώματα καὶ εἶχνε συντρίμματα

να διδάσκουν άλλα κορίτσια. Κλαίτε άλλο τόσο, και πάλι άλλο τόσο, γιατί δεν είναι μονάχα το «Όμηρειον», δεν είναι μονάχα στη Σμύρνη. Όλα, όλα τους τέτοια είναι. Ξενοίτιστά, άχρωμάτιστα, άντεθικά, δουλικά και ταπεινωτικά καθώς πάντα

Να με συμπιδήτε, μικρές μου, που θύμωσα. Θύμωσα από άγριση μου για τις Σμυρνοπούλες, όχι από έχθρα προς τους Δελαγμαμάτικους. Αιτούς, γιατί να τους μισώμε; Να τους αποθύμωσει μονάχα αιτούς. Κίττοις ίσως και να γελοώμε λιγάκι μαζί τους. Τι καλύτερη διωκένδραση, λόγω χάρις, από τα τελευταία λόγια της Αγγελίας του «Όμηρειού»; Σας τα σκεβίρω καιταπώς είναι, σαν κοιλουράκι ότι βγήκαν από το φούρο :

Οι διοικούντες το Όμηρειον, έφκειαν πάντοτε άναξίας και έαυτών και της περιουσίας του Σχολείου τας διασημίσεις και την έπιδεικσία (καμμία άφρωσίου πρέπει να είναι αυτή) ούδερμάν έπιδιώκοντες άφρέλειαν έχουσαν έπέρ έαυτών έπινοκείς τίτλους. . . . τους παραχθέντες άφλαούς καρπούς.

Σας άποχρημτώ τόσον, και ας άγρίτω να ανίλλογιστήτε και να μιάς πητε την γνώμη σας. Έγώ πηγύνω να βρω αιτούς τους άφλαούς καρπούς.

Δικός σας
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΡΦΕΛΟΠΡΟΦΕΙΟΝ

ΓΕΩΓΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΧΑΤΖΗΚΩΣΤΑ

Έκτετακτα, ένα περιόδικον δημοπρασιον δι' ένοφρηχρίστου προσφρασι μαχανήματα βιβλιωδίων. Οι βουλόμενοι να μετέσχουσιν της δημοπρασίας δύνανται καθ' έκαστην να ίδωσι ταύτα έν τώ καταστήματι του Όφρηνοπρασιου.

Αι ένοφρηχρίστου προσφρασι άνοιγόνται ένωπιον του Έφρου, Δευθεντος και Οικονόμου του Όφρηνοπρασιου τη προσφρασι Κυριακή 19 πρέχοντος μηνός ώς 11 π. μ.

Έν Αθήναις, τη 12 Οκτωβρίου 1903.

Έκ του Έφρηου του Όφρηνοπρασιου)

ΕΝΑ ΑΡΘΡΟ ΥΠΟ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ

ΤΙ ΕΓΡΑΨΕ Η „LITERARISCHES CENTRALBLATT“

ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΚΡΙΘΗΚΕ ΕΔΩ ΤΟ ΑΡΘΡΟ ΤΗΣ

Το σπουδαιότερο Γερμανικό περιοδικό, το «Κεντρικό Λογοτεχνικό φύλλον» της Λειψίας (Literarisches Centralblatt) δημοσιεύει στο τελευταίο τεύχος του (317 Οκτωβρίου 1903) ένα άρθρον παραπολιτικό καλκαυτικό για το «Νουμά» και λίγο αντίθετο—τόμολογούσε—έως και άσπιδόβρο για τα γάλλια μας.

Το άρθρον αυτό δεν έπέρασε έδώ άπαρατήρητον. Ηρώτος δέ ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις, πνιγόμενος από έθνικό πόνον, τον όποιον κανείς ποτέ δεν έσκέφθηκε να του άσκηθώ, έσπευσε να διαμαρτυρηθώ κατά του Γερμανικού περιοδικού με ένα τούμαμα που πού είχε την καλοσύνη να μιάς σταίλη μόλις διαβάτε όσα δημοσιεύθηκαν για τον «Νουμά»

Αν έρχομαι ή άδικο ή κ. καθηγητής, ή το έζητε ένα διαβάτε το άρθρον της «Centralblatt», το τούμαμα του και την άπολογία μας.

Όποιος γνωρίζει την πολιτική και κοινωνική κατάστασι, την όχι και τόσο ζυδαυτή της νέας Ελλάδος, τη κακουργία και τη διαμαρτυρία που βασιλεύει στη Βουλή και στη δημοσιογραφία, τον άκαρπον άγωνα των κομμάτων και την τελεία έλλειψη μεγάλων πολιτικών άρχων, με χαρά θα καίρεται την έμφάνισι και την εύδοκίμησι μιάς έφημερίδας που έφρέθηκε στην Αθήνα κατά την άρχή αυτού τού χρόνου υπό το όνομα του Νουμά του προφήτου βασιλιά.

Το φύλλον αυτό έχει πάρει άπάνω του μια όσφραυ αληθινά έθνική, άλάπιτα να ξεσκελάσει κάθε όσπιτο πρῶγμα που βρέσκει στο Κράτος, στην Έκκλησία, στο Σχολείο, στην Κοινωνία, και να κάμει έκάλησι στη συνείδησι τού λαού για νάνοίσει το δρόμο σέ μια ριζική άνακαινισι όλου τού δημοσίου βίου.

Ακόμη και το όραιο ρητό «Κατά των λόγων, έπέρ των έργων», που σταίλιζε την έπικεφαλίδα του φύλλου (με πολύ μικρά στοιχεία δυστυχώς), γεννά πολλές έλπίδες. Ο έκδότης Δ. Ταγκόπουλις, γνωστός από μια άνοθολογία της νεοελληνικής λυρικής ποίησης, είναι ένας δυνατός δημοσιευτής, πιστιμέν, πλούσιος από το νεώτερον πνεύμα, και ό όσπιός, προσκομιμένος με όσφιν άντιλήψιν, άντιλαμβάνεται βασιλιά τη θέση του λαού.

Ακόμη ένα άλλο άκόμη κάνει το «Νουμά» να ξε-

χωρίζη από τήλλα Αθηναϊκά φύλλα, ότι, σαν άντιπρόσωπος τού λαού που είναι, γράφεται και στη γλώσσα εκείνη που όλοένα τείνει να έπικρατήσεται η γλώσσα τή δημοτική. Είναι φύλλον για τή μορφωσι τού λαού, με την καθυπό έννοια της λέξης. Γι' αυτό και τον περιούσιότερο του χόρον δεν τον άφρέθοντι, όπως τα άλλα φύλλα, στην πολιτική—πολιτική της ταβέρνας—άλλα πραγματεύεται πρό πάντων φλέγοντα κοινωνικά ζήτηματα, για τα όποια ή έλληνική δημοσιογραφία ός τα τώρα πού έ λίγο ένδοιφύεται.

Ένα άλλο μέσο που μεταχειρίζεται για να έπιόρμη μορφωτικώς στο λαό, είναι που δημοσιεύει έλεκτικά έργα άπ' την άρχαία και την νέα φιλολογία, μεταφρασμένα πάντοτε στη δημοτική γλώσσα. Έτσι π. χ. δημοσιεύει τελευταίως μρικά διαλεγμένα κομμάτια από τον Ζαρατόστρε τ ο Νίτσε, με την αίτιολογισι ότι ο Νίτσε είναι ο άφρέλιχτος χριστατός των έβόλων. «Αι έχουμε τόσα τούλλα έβόλα να γκερμίδουμε για νάνοίσειμε να βαδίζουμε στο όρμον της πολιτικής και της κοινωνικής άλάθευσι». Σ' έργο ού δημοσιεύη μεταφρασμένα τον «Κρίτων» του Πλάτωνα, για διδασκαλία για το όσφισμό προς τους νέους.

Αλλά και τα προσηυτά άρθρα η η όσφιν εν έπίσημο προς το «Νουμά» ένα όσπιδό έχει μονάχα, την πνευματική άνάπτυξι του λαού. Άλλοτε με ίδιαιτέρη όσφιν άρθρον άνοίγει πόλεμο έναντίον της πολιτικής όμνηρογίας ή έναντίον του άμφοβότου κλήρου, που άντι, λέει, να του χρωστώ χρίν ο λαός τού χρωστώ κάψιμο. Άλλοτε τα βάζει με την καθηγητική του Πανεπιστημίου των Αθηνών, που είναι δά το προσηυμένο του σημάδι για όσκοποδολή. Και πραγματικώς μέσα σ' αυτή βρέσκονται και ένόφρωμένοι Γοτταγγέθηδες, που όμορφα όμνηρο η «Νουμά» τους βγάδι την μεροούκα. Άλλοτε με ίδιαι άνανάκτησι κεραινοβολεί την όπισθοδρομική έκπαίδευσι και την παρομοιάζει με ένα έδανο μεσαιωνικό, που οι Έλληνες χορεύουν γύρω του και μνημόσινισι στη ρητορική, και του προσφέρουν θυσιά ότι πόλυταμότερα έχουσι τα παιδιά τους. Άλλοτε τέλος τραβάει τ' αυτά των νέων λογίων όταν παραδραίναν στην άντιγραφία. Άλλοτε δέν είναι εύχάριστα όσα μαθαίνει κανείς άπ-

τη γή του Χριστού το βασιλείο, βασιλείο πετό τρανό από κείνο του Κοδομανού. Η θρησκεία προχίζει τη σπία του Νικηφόρου του Φωκά και του Ιζιμισκή και του Βουλγαροκτόνου και πάσει.

Μπαίνουν ες τη μέση οι άφωρισμένοι οι θεομπακίληδες και πίνουν και κίνουν άφνώριστη τη θρησκεία του Χριστού.

Πάσει άφάγια άφάγια ή θρησκεία να διδάσκη την άλήθεια, την άγίτη, τη δικαιοσύνη, το όσφ μισεί; έτέρω μη ποιήτης, τη θυσία του έαυτού σου για χατήρι της ιδέας; τα λέει κι αυτά με έτσι για τον τύπο και χωρίς να τα καταλαβαίνουν κείνοι που τάκούτε.

Κείνο που κατατάζει πιά ή θρησκεία είναι το άφριστο φως του Φαδίου, είναι οι δύο φώτες και οι δύο θέλητες ή μία, είναι το προσηυτισμα των είκόνων, είναι, και τί δέν είναι; Κάθε άλλο παρά κείνο που θέλητε ο Χριστός, που είναι ή ήθνοκοπίησι του άνθρώπου για το σωφέρο του. Άφάγια άφάγια ή θρησκεία γίνεται: τύπος, ό τύπος τρώγει την ούσία, και μόλις ή κοινωνία έπιασε λιγάκι να ξεκολλή από τον τύπο, άπόμεινε όλόταλα άφρησκη, γιατί δέν ήφρε πίσω από τον τύπο την ούσία, παρά με έσομιά και τίποτα άλλο. Σ' αυτό άπάνω δέν τα πήραν άπάνω τους οι κληρικοί μας; θαρρούσαν πως θα μπορούσαν άκόμα με τους τύπους να σώσουν τη θρησκεία κι' έπασαν όξιο. Ο κόσμος σχημάθηκε και τούς τύπους, κι' αούτουός και την

έκκλησία, και την θρησκεία χωρίς να ξέρη το γιατί. Κατάλαβαν ες το τέλος πως ή θρησκεία έχει άνάγκη από διδαχή και μονομιές χωρίς να μελεήσουν το ζήτημα, τί λογής διδαχή χρειάζεται, αρχίτησαν να κίνουν τον κήρυκα.

Ότι έκαμαν για την πραχτική προσηυτή του Έθνους οι δασκάλοι με τις Έλληνικούρες τους, το έβιο έκαμαν και οι κήρυκοι για το ήθικό και θρησκευτικό ξενακαινούργωμα. Έλληνικούρες κι' έδω που θα τρούμαζαν κι' αούτο τον Πίνδαρο και διδαχή: φρέζον Ηλιε!

Μιάν ήμέρα—έτοιος νάμας ε την Αθήνα σας—πήγα την Κυριακή σαν Χριστιανός ε την εκκλησία ε την Αί Ρήνη' έπίστηκα σέ μιάν άφρίττα άκούοντες τη λειτουργία. Και ό άλλος κόσμος που βρέθηκε κεί στέκονταν με πολλή εύλάβεια. Μετά το Ιαγγέλιο άνέθηκε ε τον άφρικωνά ο κήρυκας να βγάλη λόγο. Έγώ έπέντωσα καλά τ' αούτά μου ν' άκούσω. Αι τον άθεόφοβο! Μιά; άλλαξε την πίστη μιάν ώρα βγάζοντας από κεί άπάνω όχ; λόγο παρά το λαμό του, για να μιάς άποδείξη την Θεότητα του Ίησου.

Έίως φαίνεται διαβασιμένα τον Λουθηρο κείνος ες ήμέρες και γύρευε περίσπαση να δείξη για δική του τη ζένη σοφία. Και φούσκωνε, και φώναζε, κι' έβηγε, και

ξεμείζονταν, κι' έφούδωνε τα μέτρα του, και γύρευε να ξεπλατιστή με τις άνόματες χειρονομίες του, και ξεολολούσε κείνη Έλληνικούρες που για να τις καταλάβω έπρεπε να σηκώνω μαζί σου και τον θησαυρό του Έφρίκου Στεφάνου. Κατέβηκε κάτω ή κήρυκα; καμαρώνοντας σαν έβθελε να πη, τούφα νάγη όμπρός μου ο Χρυσόστομος.

Την ώρα όμως κείνη ένας γείτονας μου, ξένος κι' αούτός, με' άφώτησε.

— Δέν μου λέει, Τούρκοι είναι αούτοι που στέκουν έδω ή Όσφισμοι καταγγόμενοι;

Έγώ τον έκούτταξα με όποία.

— Γικαί; του λέω.

— Νά, τώρα μιάν ώρα άκούω αούτο τον κήρυκα και πατάζει να δώση να καταλάβω πως ό Χριστός είναι Θεός.

— Αι και τί με' αούτό; του λέω.

— Μά να, βλογημένο μου, σαν δέν τον πιστεύαμε πως είναι Θεός, τότε τί γυρεύαμε έδω μέσα; Γι' αούτο ερώτησα μη τυχόν κι' είναι άλλόθρησκος αούτοι οι άλλοι και θέλει να τους κάμη Χριστιανούς. Και τότε έχει δική ο εύλογημίος, έπρεπε όμως να τα λέγη λίγο πετό απλά

Έδω είναι ό κόμπος. Το κήρυμα όπως γίνεται είναι χωρίς όφέλιμα. Γίνεται για τούμαμα που μοναχά βα-

αυτήν την εφημερίδα, είναι όμως ευχάριστο το δροσερό και ζωντανό πνεύμα πού πνέει από κάθε φύλλο της και πού απευδύει, πώς από τη νέα γενιά της Ελλάδος δε λείπει ούτε η δύναμη για να γνωρίσει τα λάθη της ούτε η τιμιότητα και η ειλικρίνεια για να τα επικρίνει.

(Literarisches Centralblatt 39b. 42. S. 1413-1414)

Την ημέρα που λάβαμε το τεύχος της Literarisches Centralblatt, την ίδια ημέρα έκαισε ελάσαμε και τικόλοουτο γράμμα του κ. Κατζίδακι, του Πανεπιστημίου κ. Ρ. Ν. Κατζίδακι:

Εν Αθήναις τῆ 8 Ὀκτωβρίου 1903

Ἀξιότιμη κῆρυ.

Δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ γνωρίζω ὑμᾶς οὐδὲ τὴν ὑμετέρων εφημερίδα. Ἐγὼ ὅμως τὴν ἀτυχίαν νὰ μανθάνω πῶς ὑπὸ τῶν ξένων κρίνονται τὰ ἡμέτερα, καὶ νὰ λυποῦμαι ὅταν βλέπω ὅτι ἐξ αἰτίας ἡμῶν οὐ σέβεται ἡ πατρίς ἡμῶν. ἢ ὅποιο οὐδὲν πταίει. Θὰ σὰς παρακαλέσω λοιπὸν νὰ διέλθῃτε τὰ ἐν Centralblatt τῆς Δειψίας σελ. 1413-14 γεγραμμένα περὶ τῆ Ἐκκλησίας, τῆς πολιτείας, τῆς ἐφημεριοδογραφίας, τῆς ἐπιστήμης κλπ. κλπ. ἡμῶν, καὶ ἂν κρίνετε ὅτι ταῦτα εἶναι ἀληθῆ καὶ ὅτι συμφέρει νὰ διαδίδονται καὶ πιστεῖνται ὑπὸ πάντων τὰ ὑπερβολικὰ καὶ ἀνικριβῆ κειθόλου ταῦτα, τότε ἐξικουλοῦσθε νὰ παρέχετε ἀφορμὴν νὰ γράφονται τοιαῦτα περὶ Ἑλλάδος ἂν δὲ πεισθῆτε ὅτι τὰ λεγόμενα ἐκεῖ δὲν εἶναι οὕτω γενικῶς πιστωτέα ἀληθῆ, ὅτι δὲ οἱ λόγοι σας ἐγενικώθησαν καὶ οὕτως ἠδικήθη ἡ πατρίς καὶ ὅτι ὑπάρχουσιν, ὡς φαίνεται, ἀνθρώποι πρόθυμοι νὰ κάμνουν τὸ ἄχαρι τοῦτο ἔργον, τότε πρὸς Θεοῦ ἐνθυμεῖσθε γράφοντες, ὅτι δὲν ἀποτεινεσθε μόνον πρὸς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ξένους καὶ κυριοβούλους. Ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Αἰὼν, ὅτι δύο μόνον ἂν ἐβρίσκοντο δίκαιοι, δὲ θὰ ἐξαφάνιζε τὰ Σόδομα καὶ Γόμορα.

Δὲν ἔχει παρ' ἡμῶν ἡ Πολιτεία, ἡ Ἐπιστήμη, ἡ κοινωμία δύο ἀνθρώπους: Λοιπὸν διατὶ τὰ πάντα δὲν ἰσοπεδοῦνται: Εἶσθε καὶ οἱ Ἕλλην καὶ εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς Ἑλλάδος ἡ καρδιά σας πάλλει, ἀλλὰ σκεφθῆτε μήπως συντελήτε εἰς τὴν σπείλωσιν αὐτῆς.

Συγγνώμην ὅτι ἀγνωστος ὑμῶν ἔγραφα. Αἰτία ὁ Ἑθνικὸς πόνος.

Ἰμέτερος
Γ. Ν. ΚΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

θεῖα γραμματισμένοι μπορεί να τα καταλάβουν και για τα νοήματά τους και για τη γλώσσά τους κ' έτσι είναι δόξατες περιττο. Οἱ θεῖα γραμματισμένοι δὲν ἔχουν ἀνάγκη νὰ ἰκοῦσιν ἀπὸ τὸν κήρυκα κείνα πού λέει: τὰ ξέρουν περὶ καλὰ ἀπὸ κείνον (Ὁ ἄρχαίματος δὲν καταλαβαίνουν κουκουῦτι ἀπὸ κείνα πού ἄκουε: κ' ἔτσι πάει τοῦ κίτου τὴση φωνή καὶ τότος βήγας καὶ τότο ξεπλάτισμα.

Ἔχουμε τὴν καλλιτέση θρησκεία χωρὶς νὰ τὴ ξέρουμε. Πρέπει νὰ τὴ μάθουμε καὶ νὰ τὴ μάθουμε καθὼς χρειάζεται. Τότε θάμαστε τῆς προκοπῆς καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς κοινωμία καὶ ὡς ἔθνος. Ποτὲ ἕνας ἄνθρωπος θὲ θάνε καλὸ ἄτομο ὅταν δὲν ξέρη νὰ σέβεται τὸν ἐαυτὸν του παρὰ κυλιέται σὲ κάθε λογῆς παραλυσί με τὴ πειὸ μεγάλη ἀδιαντροπία.

Ποτὲ μὲ κοινωμία δὲν μπορεί νὰ βρεῖται: εἰς τὰ σύγχαλά της, ἂν ἴσως καὶ δὲν βατιλέει: ἀνάματά της ἡ ἀγάπη, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀλήθεια.

Ποτὲ ἕνα ἔθνος δὲν θὰ προκοπῆ ἂν ἴσως τὰ παιδιὰ του δὲν ξέρουν, ὅτι ὁ κάθε ἕνας τους πρέπει νὰ θυσιάζη τὸν ἐαυτὸ του γιὰ τὴν Πατρίδα, γιὰ τὸ ἔθνος, ὅταν τὸ καλεῖ ἡ περιστάση.

Ποτὲ ἄλλος ὅμως μπορεί νὰ μάθῃ τὰ μὲτὰ τὰ μαγικά καὶ παρὰ ἡ θρησκεία: Μπορεῖ νὰ μάθῃ πῆ κα-

Θὰ μὰς ἐπιτρέψῃ τὴν ὁ κ. Καθηγητὴς νὰ τοῦ πούμε καὶ μετὰ δυὸ λέξεις, ὄχι γιὰ νὰπολογοῦμε ἀπὸ κατηγορούμενοι δὲν εἶμαστε, ἀλλὰ γιὰ νὰ τοῦ ἐξηγήσουμε τὸ ἄρθρο τοῦ ἐγκρίτου Γερμανικοῦ περιοδικοῦ, τὸ ὅποιον ἠθέλησε νὰ μὴν ἐνοήσῃ, καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ «Νουμα» τοῦ ὁποίου διὰ Γερμανίας ἔμαθε τὴν ὑπαρξί, ὅπως τὸ ὁμολογεῖ κ' ὁ ἴδιος στὴν ἀρχὴ τῆς ἐπιστολῆς του.

Λοιπὸν τὸ ἄρθρο πού τόσο ἐπείραξε τὰ νεῦρα τοῦ κ. Κατζίδακι—ὄχι, ἐλπίζουμε, ὡς καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλ' ὡς τοῦ κυριωτέρου μοχλοῦ τῆς ἐταιρίας τῶν «Πατριῶν»—ἤμπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ κολακκευτικὸ καὶ πολὺ ὑπερβολικὸ γιὰ τὸν «Νουμα» καὶ γιὰ τὴν ἐργασία του, ὄχι ὅμως καὶ ὄβριστικὸ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ ἐδιαβάστατε καὶ τὸ εἶδατε. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὸ ἐδημοσιεύσαμε καὶ μετὰ. Γιὰ νὰ ἰδῆτε ἀπὸ τὴν μιὰ μεριὰ πῶς ἐκείνος πού ἔγραψε δὲν εἶναι καθόλου μισέλληνας, ὅπως θελεῖ νὰ τὸν νομίζῃ ὁ κ. καθηγητὴς: κ' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ πῶς ὁ «Νουμα» δὲν εἶναι προδότης, ἕξις τοῦ ἐθνικοῦ ἀναθέματος, ὅπως μετὰ πολλῶν ἐυγένειαν καὶ μετὰ πολλὴν ἀβρότητα τὴν καταγγέλλει μετὰ τὸ πατριωτικὸ του γράμμα.

Ὁ ἀρθρογράφος τῆς Centralblatt δὲν βρίζει τὴν Ἑλλάδα. Τὸν ἀντίον τὴν ἀγαπᾷ καὶ λυπεῖται γιὰ τὰ χάλια της, καὶ τὰναφέρει μετὰ κάποιον πόνον φιλελληνικοῦτατο. Ἐλέπετε ὑπάρχει κ' ἕνα ἄλλο εἶδος φιλελληνισμοῦ, πού δὲν τὸν συνηθίσαμε ἐκὼμην γι' αὐτὸ καὶ μὰς ξυνοφάνεται. Ἔχουμε συνηθίσει μετὰ τὸν φιλελληνισμὸν τῶν παλαιῶν λόγων καὶ τῶν εὐκαλεῶν παραδόσεων. Θέλωμεν μοναχὰ νὰ μὰς ἴαμιζουν, νὰ μὰς λιθωνίζουν, νὰ σκεπάζουν τὴς πηλές μας, νὰ παραθλιπουν τὴς ἀνοησίες μας καὶ τὴς κακοημιρίες μας.

Αὐτὸς ὁ φιλελληνισμὸς μὰς κρέσει κ' αὐτὸς ὁ πατριωτισμὸς. Μ' αὐτοὶ οἱ δυὸ εἶναι κ' οἱ μεγαλύτεροι ἐχθροὶ μας κ' αὐτοὶ μὰς ἔφεραν ἐδῶ πού μὰς ἔφεραν. Ὅποιος εἶναι στραβός, μοναχὰ δὲν τὸ βλέπει. Μὲ ἡ ἀγάπη ἡ ἀληθινή, μετὰ τὸν θαυμασμὸν δὲ δειχέται. Ὁ φίλος πού σε πονάει καὶ πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν προκοπὴ σου, στὰ λάβια σου θὰ προσέξῃ κ' αὐτὰ θὰ φροντίσῃ νὰ σοῦ δειξῇ γιὰ νὰ σε διορθώσῃ.

Φίλος τέτοιος ὡς τὰ τὴν ἔχουμε. Ἀπὸ τὴν ἀρχίζουμε κ' ἀποχτοῦμε. Κέρδος μας κ' αὐτὸ. Νὰ χαροῦμε λοιπὸν, κ' ὄχι νὰ κύνουμε πῶς θυμώνουμε καὶ νὰ τοῦς λέμε καὶ κακοβούλους.

νέναι: ἡ φιλοσοφικὴ ἠθική. Γιατὶ ὅμως νὰ γυροῦμε ἀπ' τὴν φιλοσοφίαν πού δὲν εἶναι γιὰ τὰ δόντια μας νὰ μάθουμε πράγματα, ὅπου ἡ θρησκεία μὰς τὰ δίνει ἔτοιμα γιὰ τὰ ξεδοντισμένα μας στόματα; Θὰ πῆτε γιὰτ: ἡ φιλοσοφία μὰς μαθαίνει τὸ γιὰτ: Κι' ἄμας τὸ μαθαίνει, τί μετὰ τοῦτο: Μὰς κάνει περὶ ἠθικὸς;

Πῆρα κ' ἐγὼ τὸν κατήφορο. Ἡ φλυαρία, καθὼς βλέπετε, εἶναι τῶν κηρύκων ἡ πατροπαράδοτη ἄρρωστία.

Δὲν μπορεί κανένας κήρυκας νὰ πῆ ὅτι πρέπει μετὰ λίγα λόγια Νὰ μετὰ συμβαθῆτε. Αὐτὸ εἶναι πού θέλω νὰ πῶ. Συναδῶστε τὴ θρησκεία του ἔς τὸ ἔθνος. Γιὰ τοῦτο-εἰ το ἀπὸ τοῦς ταρτούρους πού τὸ πνίγουν καὶ ὀύστε του κήρυγμα ζωντανὸ μετὰ ἠθικὸς ἰδέες τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ μετὰ γλώσσα πού νὰ τὴν καταλαβῆν ὁ νοῦς του καὶ περὶ πολὺ ἡ καρδιά του.

Ἐὰς χαρετῶ ὄλουους αὐτοῦ μέσα πού πασχίζετε ν' ἀνοίξετε τὰ μάτια τῆς καλομοιρασμένης τῆς Ρωμοισμένης κ' ὁ Θεὸς νὰ σὰς ἔξη πάντα γερούς νὰ κύνετε τὸ καλὸ.

Σήμερος 25 τοῦ Σταυροῦ τῆς.

Ὁ ΚΗΡΥΚΑΣ
τῆς Σαμωῖτικῆς ἐφημερίδας τὸ «Φῶς»

Στὸν «Νουμα» ὁ κ. καθηγητὴς δὲν ἐπρόσεξε δὲν τὸν ἔξευρε καθόλου, τὸν ἔμαθε ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ περιοδικὸ. Τὴν εὐγνωμοσύνη μας τοῦ ἐκφράζουμε πού μὰς ἐγνώρισε μ' ἕνα σοφὸ καθηγητὴ μας. Ἄλλως, ἂν δὲν ἔγραφε αὐτὰ πού ἔγραψε, ὁ κ. Κατζίδακι δὲν θὰ ἐγνωρίζετο μετὰ τὴν ἡμετέραν ἐφημερίδα. Ὁ κ. Κατζίδακις κάθητ' ἐδῶ. Ἐδῶ βγαίνει κ' ὁ «Νουμα». Καὶ ἡ Centralblatt βγαίνει στὴ Δειψία. Φαντασθῆτε! Νὰ τὸν ξέρουν τὸν «Νουμα» στὴν Δειψία, καὶ νὰ μὴν τὸν ξέρουν στὴν Ἀθήνα!

Μ' αὐτὸ ἴσα ἴσα ἔρθε νὰ χτυπήσῃ πρῶτα πρῶτα κ' ὁ «Νουμα»: Τὴν ξενολατρεία μας. Τὴ ρίζα κάθε κακοῦ καὶ κάθε συμφορῆς μας. Περιμένουμε νὰ μὰς τὸ δειξοῦν οἱ ξένοι τὸ καλὸ μὰς καὶ τὸ κακὸ μὰς γιὰ νὰ τὸ δοῦμε καὶ μετὰ. Περιμένουμε νὰ μὰς τὸ πούν οἱ ξένοι γιὰ νὰ τὸ πούμε καὶ μετὰ. Κ' ἔτσι γίνεται. Μετὰ ξένα μάτια βλέπουμε, μετὰ ξένα γλώσσα μιλάμε, μετὰ ξένα κρίσι κρίνουμε. Καὶ καμαρώνουμε γι' αὐτὸ. Ὅχι μοναχὰ σὰν εἶμαστε σαλιαρογαλλίζοντες δανδῆδες τῆς Κηρυσσίας καὶ τοῦ «Ἀχταίου» ἀλλὰ κ' ὅταν ἀκόμα εἶμαστε καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ φανταζόμεστε πῶς ἀμυνόμεθα περὶ Πάτρης.

Αὐτὸ φωνάζει ὁ «Νουμα» ἀπὸ τὸ πρῶτο φύλλο του. Ἄν τὸν πούσε προδότη, τόσο τὸ καλλίτερο. Ἔχουν πῆ τῶσους καὶ τῶσους ἄλλους πατριώτες, πού τρέμει μετὰ τὸν κατατάξουν κ' αὐτὸν στὴν φωτεινὴ καὶ ἀνίστατη χωρὶα τους. Ἄν πατριώτης εἶναι ἐκείνος πού πιστεῖται καὶ δὲν διατάζει νὰ τὸ μολογήσῃ πῶς ἔχουμε κληρο-ὁ Σαβ. Μητροπολίτης Ζητῆσαι νὰ ἰδρῶσαι ἱερατικὰ, σπῆσαι γιὰ νὰ μορφώσῃ κληρικοῦς—πῶς ἔχουμε παιδεῖα—κάθε μέρα οἱ ἐφημερίδες, κ' οἱ ἴδιοι λόγοι καλοὶ καθηγηταὶ, φωνάζουν πῶς τὸ Πανεπιστήμιον ἐγέμισε ἀπὸ τοῦς ξυλοσχίστες πού τοῦς ἀνεβάζει στὴς ἔδρας ἡ πολιτικὴ συναλλαγὴ—πῶς ἔχουμε πολιτικὴ—ὁ κ. Δηλιγιάννης ἐπιμένει στὴν διάλυσι κ' ἔς πάει νὰ βουλιάζῃ τὸ ἔθνος—πῶς ἔχουμε ἐφημεριοδογραφία, πῶς ἔχουμε τὴν τύφλα στὰ ματια μας—ἂν πατριώτης εἶναι ἐκείνος πού τὰ πιστεῖται καὶ τὰ φωνάζῃ ὄλ' αὐτὰ, τότε μετὰ θὰ ζητήσουμε μετὰ θέσι σιμὰ στοῦς προδότες, ἀφοῦ αὐτοὶ εὐτυχῶς εἶναι λίγοι γιὰ τὸ παρὸν καὶ τοῦς περισσεύουν θεσεις καὶ γι' ἄλλους, ἐνὼ οἱ πρῶτοι ἐγένιναν τόσοι πολλοὶ πού δὲν τοῦς χωραεῖ πειὶ ἡ στενόχωρη Ἑλλάδα.

Ὁ Θεὸς ἐζήτησε δυὸ δικαίους γιὰ νὰ μὴ καταστρέψῃ τὰ Σόδομα καὶ τὰ Γόμορα. Δυστυχῶς ἡ Ἑλλάδα οὐτε ἕνα δὲν ἀπέχτησε, γιὰτὶ ἂν ἀποχτοῦσε αὐτὸν τὸν ἘΝΑΝ, τὸν ὁποῖον ὄλοι ὄνειροπολοῦμε, δὲν θάχε τα χάλια πούχε: σήμερα καὶ δὲν θάβγαίνε ὁ κ. Κατζίδακις νὰ τὴν ὑπερασπισθῇ.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ:

ΤΟΥ ΛΟΓΚΙΑΝΟΥ

ΤΙΜΩΝΑΣ Ο ΜΙΣΑΝΘΡΩΠΟΣ

μετὰφρασμένος ἀπὸ τὸν ΠΑ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗ

καὶ πουλιέται 1 δραχμῆ

στὸ γραφεῖο μὰς καὶ στὰ βιβλιοπωλεῖα Ἑστίας - Μπικ—Ἐλευθερουδάκη.

Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥΔΙΕΤΑΙ: Στά κίσκεια τῶν πλατειῶν Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμων (Ὁφθαλμιατρείον, Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ ΝΟΥΜΑΣ δέχεται ἀπὸ τίς ἐπαρχίες καὶ τριμύνοις συνδρομητές, μὲ δύο δραχμῆς προπληρωτέας τὴν τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΛΕΓΟΥΝ

πὼς εἶναι καταδικαστικὴ ἡ ἀπόφασις τοῦ ἀνακριτικοῦ συμβουλίου γιὰ τὸν ἀνθυπολοχαγὸ κ. Πάγκαλο.

Αὐτὰ τὰ λόγια ἐδημοσιεύθησαν στὴν «Ἐστία» ἀπὸ τὴν Τετάρτη τὸ βράδυ, κι' ὅμως τὰ λόγια αὐτὰ τὰ ὁποῖα μιλοῦσαν γιὰ διάδοσι κι' ὄχι γιὰ πρᾶγμα βέβαιον, πόσες σκέψεις ἀπελπιστικῆς δὲν ἐγέννησαν σ' ἐκείνους ποῦ παρακολούθησαν τὴν τραγωδία αὐτὴ τῆς πρωτίκουστη, τὸ βδελυρὸ αὐτὸ καὶ ἀποτρόπαιον κοινωνικὸν σκάνδαλον ποῦ τὸ ἐχρησιμοποίησαν μιὰ ὁλόκληρη ἐβδομάδα ὡς τερπνὸν καὶ πενταρολογικὸν ἀνάγνωσμα οἱ ἐφημερίδες.

Κανένας δὲν ἐσκέφθηκε πὼς αὐτὰ τὰ ἐλόγια εἴμπορεῖ τὴν ἄλλην μέρα ναποδειχθοῦν ψεύτικα καὶ ναθωθῆ ὁ δυστυχισμένος ὁ αξιωματικός. Ποῦ νὰ σκεφθῆς τέτοια πρᾶγματα σὲ τέτοιες ὥρες! Μὰ ὑπάρχει μιὰ ἐπίσημη ἰατροδικαστικὴ ἔκθεσι ποῦ ἀποδεικνύει βδελυρὰ συκοφαντία τὴν καταγγελία τῆς αἰμομιξίας

καὶ νὰ καταδικασθῆ ὁ ἄνθρωπος; Θέλετε ἄλλο φοβερώτερο δράμα ἀπ' αὐτό;

Ἦμπορεῖ, θὰ πῆτε, τὸ ἀνακριτικὸ Συμβούλιο νὰ βρῆκε ἄλλα στοιχεῖα κατηγορίας καὶ νὰ τὸν καταδικάσῃ. Πιθανόν. Ἦμπορεῖ νὰ βῆαι κ' ἔτσι τὸ πρᾶγμα. Ποιὸς ὅμως θὰ κατορθώσῃ νὰ βγάλῃ τὴν ἰδέα ἀπὸ τὸν κόσμον—μιὰ ἰδέα ποῦ τὴν ἐκαλλιέργησαν τόσον θουμύσια, μὲ τίς λεπτομερέστερες ἀφηγήσεις τοῦ οἱ ἐφημερίδες.—ὅτι δὲν καταδικάσθηκε γιὰτὶ ἀποδείχθηκε ἀληθινὴ ἡ καταγγελία καὶ ψεύτικη ἡ ἔκθεσι τῶν ἰατρῶν;

Νὰ σᾶς ποῦμε τὴν ἀλήθεια, καμμιά διάθεσι δὲν ἔχουμε νὰ ἐπιμείνουμε στὴν ἕπιθεσι αὐτῆ. Φρίκη μᾶς πιάνει καὶ μόνο νὰ τὴν συλλογιόμαστε. Μιὰ σύστασι μικρὴ θὰ κάνουμε μ' ὅλον τὸν απαιτούμενον σεβασμὸ, στοὺς διαπρεπεῖς τοῦ καθημερινοῦ τύπου: Νὰ πᾶσιν νὰ κατατομῶνε ὑπολήψεις καὶ νὰ συντρίβουνε οἰκογένειες πρὸς αὔξησι τῆς κυκλοφορίας τους, καὶ νὰ περιορισθοῦν στὴν Πάπισσα Ἰωάννα, στὰ κακουργήματα τῆς Ἀγγέως καὶ σὲ τόσα ἄλλα παρόμοια καὶ πενταρολογικώτατα ἀναγνώσματα, μὲ τὰ ὁποῖα φωτίζουν καὶ διασκεδάζουν τοὺς ἀναγνώστες τους.

ΠΑΝΕ

πὰ οἱ κοικταρίες καὶ τὰ γλοσσασκίματα καὶ τὰ διφορούμενα λογάρια! Πᾶν' πᾶν' καὶ πίσω δὲν γυρνᾶν, κῆρ Θεοδωρῆ!

Ὁ κ. Ράλλης, ποῦ ἂν ἔχη κανένα προσόν—ἐξὸν ἀπὸ τοὺς θυμούς!—αὐτὸ εἶναι ἡ εὐκρίνεια, δὲν μποροῦσε νὰ πικίρῃ εἰς εἰδὸν τὸν ἄπαντα τὸ κλωτσοκούφι κ' ἔδωκε πᾶς μιὰ καὶ καλὴ στὸν κ. Δεληγιάννη νὰ νοιώσῃ πὼς δὲ θέλει νὰ βῆαι «Πρωθυπουργὸς ὑπὸ κηδεμονίαν».

Πιθανόν νὰ τὸν ποῦν «ἀγνώμονα» γι' αὐτὸ ποῦ κάνει, οἱ στενοκέφαλοι. Μὰ τί ἔχη νὰ κάνῃ ἡ ἀγνωμοσύνη ἐδῶ; Τὸν ἀφῆσε νὰ γίνῃ Πρωθυπουργὸς ὄχι γιὰτὶ τῷθελε, ἀλλὰ γιὰτὶ δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος. Αὐτὸ εἶναι ὄλο.

Τὶ σκίζεῖ καὶ χαλάει τῶρα τὸ σηκῶτι τοῦ ὁ σεβαστὸς Ἠγέτης, φωνάζοντας γιὰ εὐθύτητα, γιὰ ἰδιοτέλεια καὶ γιὰ γιὰ χίλια δυὸ ἄλλα μασκαράλικια:

Ἦότε εἶδειξε πολιτικὴ εὐθύτητα αὐτός—μήπως

μὲ τίς σκηνῆς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μὲ τὴν ἐπανόστασι τῆς Μπαρμπάσαινας:—γιὰ νὰ τὴν ζητᾶν ἀπὸ ἄλλον:

Ὁ κ. Ράλλης ἐκοίταξε νὰ καμῆ τὴ δουλειὰ του. Καὶ τὴν ἔκαμε πολὺ φρόνιμα καὶ πολὺ τιμημένα. Μόνο δὲ ποῦ μᾶς ἀπέλλαξε, ἔστω καὶ γιὰ λίγο κενὸ, ἀπὸ Δεληγιάννη ζεχρὸβόλωμα, πρέπει νὰ τοῦ χρωσταῖμε ὄλο μᾶς εὐγνωμοσύνη.

ΣΤΟΝ ΤΕΧΝΗΤΟ

θόρυβος ποῦ ἐσηκώθηκε γύρω στὰς μετοχὰς τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς, ὁ σεβαστὸς διοικητὴς κ. Στ. Στρέιτ, ἔδωσε τίς δυὸ ἀκολουθεῖς συμβουλές:

—Ὡς τίμιος καὶ εὐκρινὴς ἄνθρωπος, συμβουλεύω ἐκείνους ποῦ ἔχουν χρήματα, νὰ γοράσωσι μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς, διότι σήμερον, περισσώτερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ, αἱ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς πηγαίνουν καλά.

—Καὶ πάλιν θὰ δώσω μιαν συμβουλὴν. Ὅσοι ἔχουν χρήματα ἢ πράξουν ἔρχον ὑψίστης φρονήσεως ἂν ἀποφεύγουν τὸ Χρηματιστήριον. Τα χαρτοπαίγνια εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνα καὶ συνήθως χάνει κανεὶς τὰ χρήματά του.

Αὐτὰ εἶπε ὁ κ. Στρέιτ. Κ' ἐπειδὴ οἱ λόγοι του οἱ πάντοτε οὐσιαστικοὶ καὶ οἱ πάντοτε σώφρονες δὲ ἐπιδέχονται καμμιά ἀντίρρηση, αἱ μετοχαὶ τοῦ πρώτου Πιστωτικοῦ μᾶς καταστήματος μένουν ἀκλόνητοι στὴν ἠθικὴν τους θέσι, καὶ τὰ κολπα τὰ χρηματιστικὰ πάνε περίπατο.

Σ' ΕΝΑ

ὄρατο χρονογράφημα τοῦ ὁ συναδέλφους κ. Ζ. Παπαντωνίου μᾶς μίλησε τίς προάλλες γιὰ κάποιους κυρίους «ποῦ ἐφήρμισαν πρὸ ἔτων στὴν Αἴγυπτον τὴν πλαστοπροσωπείαν, διότι δὲν ἔχουν τὸν ναῦλον νὰ μεταβαῖν εἰς Εὐρώπην πρὸς ἀναγέννησιν τῶν Γαλλικῶν γραμματῶν».

Ἐμεῖς ἓνα κύριον γνωρίζομεν ποῦ πρὸ δύο ἢ τριῶν χρόνων μετέβη δι' Αἴγυπτον εἰς Παρισίους πρὸς ἀναγέννησιν τῶν Γαλλικῶν γραμματῶν, καὶ διὰ Παρισίων μᾶς ἔλεγε ἐδῶ γιὰ νὰναγεννηθῆ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματτα.

Μήπως τὸν ἴδιο ἐννοεῖ κ' ὁ ἀγαπητὸς συναδέλ-

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

4

ΠΛΑΤΩΝΑ

Ο ΚΡΙΤΩΝΑΣ

Μεταφρασμένος ἀπὸ τὸν Ι. Γ. ΣΤΑΜΝΟΠΟΥΛΟ

Κ. Ἔτσι θαρρῶ.

XIII. Σ. «Ξέταξε λοιπόν, Σωκράτη, θάλεγον ἴσως οἱ νόμοι, ἂν ἐμεῖς ἀληθινὰ λέμε, πὼς ἔχεις ἄδικο νὰ μᾶς κάνῃς ὅσα τῶρα ἐπιχειρεῖς. Γιατὶ ἐμεῖς, ἂν καὶ σὲ γεννήσαμε, σὲ μεγαλώσαμε, σ' ἀναθρέψαμε, σοῦ χάρισαμε ὅσα μπορούσαμε καλὰ κ' ἔσένα καὶ σ' ὄλους τοὺς ἄλλους πολίτες, μ' ὄλο αὐτὰ διαλαλοῦμ' εὐτὸς ἀπ' τὴν ἀρχὴ πὼς ἀφίνομεν' ἐλεύτερο τὸν καθένα ἀπ' τοὺς Ἀθηναίους, ἀφοῦ

κάνῃ τὴ δοκιμὴ καὶ δὴ ἐδῶ στὴν πολιτεία τὰ πρᾶματα κ' ἐμᾶς τοὺς νόμους, σ' ὅποιον δὲν ἀρέσομεν' ἐμεῖς, νὰ μπορῆ παίρνοντας ὅ,τι ἔχη νὰ πηγαίνῃ ὅπου θέλῃ. Καὶ κανένας ἀπὸ μᾶς τοὺς νόμους δὲν ἐμποδίζει οὔτ' ἀπαγορεύει, εἴτε θέλει κανεὶς ἀπὸ σᾶς νὰ πάῃ σ' ἀποικία, ἢ δὲν τοῦ ἀρέσομεν' ἐμεῖς κ' ἡ πολιτεία, εἴτε νὰλλάξῃ διαμονὴν πηγαίνοντας ἄλλου, νὰ πάῃ ὅπου θέλῃ παίρνοντας τὰ πρᾶματά του. Μὰ ὅποιος ἀπὸ σᾶς μείνῃ στὸν τόπον, μ' ὄλο ποῦ βλέπει μὲ ποῖο τρόπο ἐμεῖς καὶ τίς δικές διακάζουμε καὶ σ' ἄλλα διοικοῦμε τὴν πολιτεία, λέμε πειὰ πὼς αὐτὸς τόντις μᾶς δίνει λόγο, ὅσα διατάζουμε, πὼς θὰν τὰ κάνῃ, κ' ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἀκούει λέμε πὼς ἀπὸ τρεῖς μερίδες ἀδικεῖ, γιὰτὶ καὶ γεννητάδες του ἐμᾶς δὲ μᾶς ἀκούει, καὶ παιδαγωγός του, κ' ἀκόμ' ἂν κ' ἔδωκε λόγο νὰ μᾶς ἀκούῃ, οὔτε ἀκούει οὔτε κάνει ἂν τὸν ἀκούσομεν, ἂν κάνα πρᾶμα δὲν τὸ κάνουμε σωστά, κ' ὄλο αὐτὰ ἐνῶ ἐμεῖς ἀφίνομεν' ἐκλογή καὶ παραγγέλομεν' ἄγρια νὰ κάνῃ ὅσα προστάζουμε, παρὰ ἐπιτρέπομεν' ἔν' ἀπ' τὰ δύο, ἢ νὰ μᾶς δεῖξῃ τὸ δίκιο του ἢ νὰκούῃ, οὔτε τῶνα οὔτε τᾶλλο.

XIV. Σ' αὐτὲς τίς κατηγορίες κ' ἐσύ, Σωκράτη, λέμε πὼς θὰ πέσης, ἂν κάνῃς ἀλήθεια αὐτὰ ποῦ-

χεις στὸ νοῦ σου, καὶ μάλιστα ἐσὺ πειότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο Ἀθηναῖο. Κι' ἂν ἐγὼ ρωτοῦσα: «Γιατὶ τοῦτο;» ἴσως μὲ τὸ δίκιο τους θὰ μοῦ τάψελαν λέγοντας, «πὼς πειότερο ἀπὸ κάθε Ἀθηναῖο ἐγὼ εἶμαι δεμένος σ' αὐτὴ τὴ συμφωνία μ' αὐτούς». Γιατὶ θὰ μοῦλεγαν πὼς «Μεγάλα, Σωκράτη, σημάδια γιὰ τὰ ποῦματ' αὐτὰ ἔχουμε, πὼς σ' ἔσένα κ' ἐμεῖς ἀρέσαμε κ' ἡ πολιτεία γιὰτὶ ἄλλοιὸς ποτέ τόσο ἐξαιρετικὰ ἀπ' ὄλους τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους δὲ θὰ κάθουσιν ἐντοπισμένοι σ' αὐτὴ, ἂν ἐξαιρετικὰ δὲν σοῦ ἀρεσε, καὶ οὔτε γιὰ πανηγύρι δὲ βγῆκες καμμιά φορὰ ἀπ' τὴν πολιτεία, οὔτε ποθενὰ ἄλλου, ἐξὸν ἂν γιὰ κάποια ἐκστρατεία, οὔτ' ἄλλο ταζεῖδι ἔκανες ποτέ σου, καθὼς οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, μὰ οὔτ' ἐπιθυμία σοῦρθε γιὰ νὰ γνωρίσης ἄλλη πολιτεία κ' ἄλλους νόμους, παρὰ ἔσουν εὐχαριστημένος μὲ μᾶς καὶ τὴ δικὴ μᾶς πολιτεία' τόσο πολὺ μᾶς προτιμοῦσε κ' ὁμολογοῦσε πὼς θὰ πολιτευέσαι σύμφωνα μ' ἐμᾶς σ' ὄλο καὶ παιδιὰ σ' αὐτὴ ἔκανες, ἐπειδὴ σοῦ ἀρεσε βέβαια ἡ πολιτεία. Κι' ἀκόμ', ἀφοῦ τὸ φέρνει ὁ λόγος, στὴ δικὴ τὴν ἴδια μπορούσε νὰ ζητήσης γιὰ τιμωρία σου τὴν ἐξορία ἂν τῷθελες, κ' αὐτὸ ποῦ τῶρα χωρὶς τὸ θέλημα τῆς πολιτείας ἐπιχειρεῖς, τότε μὲ τὸ θέλημά της

φος: Τότε γιατί δεν έχει το θάρρος να μ'ε π'η και το χρυσό του όνομα:

Ο «Νουμάς» τ'νοίγει με προθυμία τις στήλες του, αν έχη κέφι να διηγηθ'η την ακοηθεστάτη, μα και διασκεδαστικωτάτη αυτή πλαστοπροσωπεία.

ΣΑΙΕΠΗΡ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΑΙ ΑΔΩΝΙΣ

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΜΗΧ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ)

Μόλις ο παρφορ'όχρωμος ο Άλλιος έχαιρετ'ησε την κ'ίγην, όπου θρηνούσε, κι' εὐθύς ο Άδωνις έτρεξε μ'ε στο δάσος ροδόχρωμος. Τό κον'ηρι πολύ άγχαπύσε και τ'έρεσε τόν έρωνα να τ'ην χλευάζη, κοντά του τρέχοντας γοργά κ' η Άφροδίτη με βλέμμα μελαγχολικό κι' ως έρωμένη παράτολμη να τ'ην παρακαλή άρχίζει: «Ω σ' τρισωρκιότερε άπό έμένα, λέει, σ' άπαλό λουλουδι μυροδόρι τού δάσους, όπου ξεπερνάς κάθε λουλουδι κι' έμπρός σου άφραίζονται όλες οι νόμφες Σ' που περιγ'ε στον έρωτα τούδ άντρας όλους και ξεπερνάς τ'ε περιστέρια στην άσπεράδα κι' άπ' όλα τ' Άθη, είσαι πιό άλικος. Η φύση όταν σ' έπλάσε φιλονεικούντας με τόν έαυτόν της, είπεν ότι θ'ε να χαθ'η με σε η πλάση. Ω, καταδέξου, θύμμα, να κατεβ'ης άπό τ'ε Άλογό σου και να δέσσης τ'ε υπερήφανό του το κεφάλι 'πνω στού υποσάγκρατος τ'ε τούτον. Ήνα μ'ελες μυστήρια γλυκά κι' άμέτρητα αν τ'ε θελήσης. Έλα έδώ στο πλευρό μου να γ'όρ'ε έδώ όπου ποτε δε σφυρίζουν τ'ε φειδία. Με φίλια θ'ε να σε πλημμυρίσω άμέτρητα. Άχόρταγα τ'ε χείλη σου θ'ε μεινουν, και μέσ'α δώ τ'ων φιλημάτων τ'ην πλημμύρα δε θ'ε χροταίνουν. Άλλοτε θ'ε να χλωμαίνουν κι' Άλλοτε θ'ε να κ'άκιννα, με τ'ε ποικίλα τα δροσερά μου τα χαϊδέματα. Τα δέκα φιλήματα έτσι θ'ε σου φανούνε λίγα 'σαν ένα φιλημα μονάχο, και τ'ε ένα θ'ε σου φαν'η 'σαν είκοσι. Τού θέρους ή ήμέρα θ'ε σου φανίνεται μικρότερη.

γιατί θα χάνεται μέσα εις τα παιχνίδια που θα σε κάνουνε τον χρόνο να ξεχάσης» Ένώ αυτά του λέγει, τού άρπάζει τ'ε μουσκεμένο χέρι, που προδίνει τ'ην ζωηρότητα του, κι' άπό τ'ε πάθος τρέμει Τόν όνομαζ'ει βάλσαμο φυτό μοναδικό τ'ης γ'ης, που μόνον στους θεούς εδ'όθη Μ'ε τόν παροξυσμό της ή έπιθυμία της δίνει θάρρος, δύναμι ν' άποτραβ'ήξη τόν Άδωνιν άπό τ'ε Άλογο. Στο ένα χέρι της κρεμασμένο είναι τ'ε χαλινάρι τού δυνατού Άλόγου του, ενώ στο Άλλο κρεμιέται τ'ε άπαλό παιδι που άπό ντροπή κι' άποστροφή συνεφιασμένο μένει Έκείνος κρύος, σαν μολύβι, δεν άκούει σου έρωτα τα άπαλα παιχνίδια, ενώ η Άφροδίτη 'σαν φωτια άναμμένη καίγεται κατακάκινη. Άπ' τ'ην ντροπή του εκείνος κοκκινίζει, είναι κρύος 'σαν πάγος, ενώ γορβωκίνητη εκείνη τού άρπάζει Τ'ε χαλινάρι και σ' ένα κλαρι τό δένει.

(άκολουθεί)

ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΝΙΚΟΛ. Σ. ΛΑΡΔΗ

Το τελειότερον εν τη Άνατολή και πλουσιώτερον εις μηχανήματα ΕΚΤΕΛΕΙ ΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΣΧΕΤΙΚΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΘΗΝΑΙ -- ΟΔΟΣ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 28

ATELIER DE RELIEUR N. S. LARDIS

ATHENES - RUE PRAXITELLES 28.

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗ

“ΩΡΕΣ,”

Ηουλοούνται δραχμές 3 στα βιβλιοπωλεία τ'ης ΕΣΤΙΑΣ, ΜΗΕΚ, ΕΛΕΥΘΕΡΟΓ-ΔΑΚΗ.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

- Οί «Κούρδοι» τού Κεμπύση τελειώνουν με τ'ε λόγια: — «Οί Κούρδοι! . . . Οί Κούρδοι! . . .» που τ'ε λέει η γρηά Σταθρόπλινα. — Τό τέλος όμως αυτό δεν έρεσε στον κ. Χρηστομάνο και γ'ε αυτό τ'ε Άλλαξε. — Και τ'ε Άνε: «Άχ, α'ίτοι οι Κούρδοι: οι Κούρδοι είναι παντού!» — Δίκιο είχ'ε. Παντού είναι οι Κούρδοι. — Ένας Κούρδος τ'ης σκηνής είναι κι' αυτός. — Στο Άλλο φύλλο τελειώνει κι' ο «Κρίτωνας». — Δεν θ'ε τόν τυπώσουμε κι' αυτόν σε βιβλίο. — Ο ένθουσιασμός με τόν όποιον υποέβηχκε τ'ε νοήμον κοινόν τόν «Τίμων» τού Λουκιανού, μ'ε έμποδίζει να προόψω και σε δεύτερο πραξικόπημα. — Δεν θέλουμε να έξαντλήτουν οι Ρωμιοί όλον τόν ένθουσιασμόν τους με τ'ε βιβλία, και να μη φυλάξουν λίγο ένθουσιασμό γ'ε Άλλες στιγμές, κραιμότερες κ' ένθικότερες. — Έστερ' άπό τόν «Κρίτων» ή έπιφυλλίδα μας θ'ε παραχωρηθ'η για λίγα φύλλα τ'ην συνεργ'ήτη μας κ. Julia Ziani. — Τ'ε διήγημά του: «Μπήκαν κλέφτες στο μαντρί!» γεμάτο ζωή και δρασιά, αναφέρεται στα καλά χρόνια τ'ης ληστείας, πριν δηλαδή κ' η ληστεία έκφυλισθ'η με τούς διαφόρους Πανόπουλους και εούς σημερινούς κατακοκλέστες. — Έχει κι' ένα ζάταλο Σιρνού μέσα που να γ'ένει. — Όσοι θέλετε να δ'ητε τ'ην τελευταία Παρισ'ιάνικη μόδα, πηραίνετε στο Δημοτικό Θέατρο. — Δυό φορές τ'ην εβδομάδα εὐθέως επάνω τ'η σκηνή με μούστα όλα τ'ε έτοιμα κοστούμα της. — Δυό τρεις βραδιές μάλιστα τ'ην περιεμένη εβδομάδα ή μόδιστα παρουσιάζει τ'ην σκηνή κ' ένα κάποιο Μαρκ'ησιο Βιλλεμ'ε φερτωμένο με μωγαριτόμα. — Που μπροστά στο πλουσιώτατο κοστούμι του έξεχίστηκε και τ'ε περιφ'ημο πανταλόνι τού 'Ουέ που έφιγοράρισε πέφτο στη σαγή τού Βασιλ. Θεάτρου.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

πτυχιούχος Γαλλικής Σχολής (Bachelier es Lettres et es sciences), διακούσας δε επί έτη μαθημάτων τού Πανεπιστημίου Παρισίων, άναλαμβάνει παραδύσεις Γαλλικής και ιδιαίτερας προγυμνάσεις μαθητ'ων και φοιτητ'ων. Άπευθύντεον: Εις τ'ε Ξενοδοχείον ή «Έπτάνησος» Όδός Έρμού και Φωκίωνος καθ'ηγητ'ην κ. ΤΗΔΕΜΑΧΟΝ ΜΑΛΙΑΔΗΝ

νάν τ'ε κ'άνης. Έσύ όμως τότες καμάρονες π'ω δεν άγαναχτούσε; τάχα, αν θ'άταν άνάγκη να πεθάνης, μόν προτιμούσε; καθ'ώς είπες, θάνατο άντις τ'ην έξορία και τώρα ούτε για κείνα τ'ε λόγια ντρέπ'εσαι ούτε μπρός σ' έμάς τούς νόμους δείχνεις καμμιά συστολή, θέλοντας να μ'ε χαλάσης και κ'άνεις όποια θ'άκανε ένας όλωσδιόλου πρόστυχος δούλος, θέλοντας νάν τ'ε στρέψης κρυφά, ύστερ' άπό τίς συμφωνίες και τίς όμολογίες που μ'ε: έδωσες τόν λόγο σου σύμφωνα μ' αυτ'ε; να ζ'ης. Αυτό τ'ε ίδιο λοιπον π'ρωτ' άπάντησέ με, αν άλήθεια λέμε στον ίσχυρισμό μας αυτό, π'ω έσύ όχι με λόγια, παρ' με έργα έχεις μείνει σύμφωνος να ζ'ης όπως θέμε, ή ύέμματα». Τ'ε να πούμε άπαντώντας σ' αυτ'ε, Κρίτων; Άε; να όμολογήσουμε; Κ. Έξ άνάγκης, Σωκράτη. Σ. «Τότες δεν είν' άλήθεια», θ'άλεγαν. «π'ωσ φεύγει άπ' τίς συμφωνίες σου μ' έμάς και τίς μολογίες, κι' αυτό ενώ δεν έδωκες τ'ε λόγο σου άναγκαστικώς, ούτε γελάστηκες, ούτε μέσα σε λίγον καιρό σ' έδισαν να σκεφτ'ης, μόνε σ' έβδομήντα χρόνια, που σ' αυτ'ε μέσα μπορούσες να φύγης και να π'ας Άλλου, ά δε σ' άρέσαμ' έμεις και δε σου φαίνονταν δίκαιες οι συμφωνίες. Έσύ όμως ούτε τ'ε Λακεδαίμονα είχες καλλίτερα ούτε τ'ην Κρήτη, αυτ'ε; δ'ε που κάθε λίγο λέ; π'ω έχον καλούς νόμους,

ούτε Άλλη καμμιά άπ' τίς Έλληνικές πολιτείες ή και τίς βαρβαρικές, μόν έλειψες άπ' αυτ'η λιγώτερο κι' άπ' τούς κουτσούς άκόμα και στραβούς και τούς Άλλους μισερούς; τόσο έξαιρετικ' άπ' τούς Άλλους Άθηναίους σου έρεσε ή πολιτεία καθ'ώς κ' έμεις οι νόμοι, όπως είν' όλοφάνερο; γιατί σε ποιόν μπορεί νάρ'εση πολιτεία δίχως νόμους; Και τώρα λοιπόν δε στέκει στα συμφωνημένα; Άν μ'ε άκούς, τ'ε καλό που σου θέμε, Σωκράτη κ' έτσι δε θ'ε βγ'ης άπ' τ'η χώρα και δε θ'ε σε γελάτη ο κόσμος. XV. Γιατί έξέταζε κι' όλας, αν θές, να δούμε τ'ε καλό θ'ε κ'άνης στον έαυτό σου ή στους φίλους σου, αν παραστρατίσης άπ' αυτ'α και κ'άνης τίποτα στραβό. Οι φίλοι σου βέβαια π'ω θ'ε κινδυνέψουν να έξοριστ'ουν κι' αυτοί και να στερηθ'ουν τ'ην πολιτεία ή να χάσουν τ'ην περιουσία τους είναι σχεδόν φανερό: έσύ πάλιν ο ίδιος π'ρωτο μ'ε αν π'ας σε κάποια πολιτεία έδώ κοντά, ή στη Θήβα ή στα Μέγαρα—γιατί κι' ή μ'ε κι' ή Άλλη έχον καλούς νόμους,—θ'ε π'ας, Σωκράτη, αν όχτ'ός στο πολίτευμά τους, κι' όσοι βέβαια πονούν τόν τόπο τους θ'ε σε βλέπουν με κακό μάτι σαν χαλαστή τ'ων νόμων που θ'ε σε νομίζ'ουν και στούς δικαστές θ'ε βεβαιώσης τ'ην ιδέα τους, που θ'ε θαρρέψουν π'ω θ'ε θ'ε δικάσανε τ'η δίκη; γιατί ένας που είναι νόμων χαλαστής, κοντά στο νού π'ω με πολύ δίκιο μπορεί

να περάτη για ξελογιαστής νέων και άνοήτων άνθρώπων. Ποιό άπ' τ'ε δυό λοιπόν, θ'άποφύγης τις πολιτείες πουχουν εύνομία και τούς πειό καθ'ώς π'επει άνθρώπους; και αν κ'άνης αυτό, θ'εζίζεις άραγε να ζ'ης; ή θ'αν τούς ζυγώσης και θ'άξης τ'ην άναίδεια να μπαίνης και στην όμιλία τους—για να λ'ε; ποιά λόγια, Σωκράτη; Αυτ'ε τ'ε ίδια πούλεγεσ έδώ, π'ω πολυτιμώτατα είν' ή άρετή κ' ή δικαιοσύνη στούς άνθρώπους και τ'ε νόμιμα κ' οι νόμοι; Και δε νομίζεις π'ω ντιπ άσκημο π'ράμα θ'ε φαν'η τ'ε φέρσιμο αυτό τού Σωκράτη; Π'επει μ'ε τ'ην άλήθεια νάν τ'ε νομίζ'ης. Μ'ε π'ε; π'ω θ'ε φύγης άπ' αυτ'ους τούς τόπους, και θ'ε π'ας στη Θεσσαλία, κοντά στούς φίλους τού Κρίτωνα; γιατί εκεί δ'ε κι' αν είναι όση θ'ε άταξία κι' άκαταστασία, και ίσως μ' ευχαρίστηση θ'ε σ' άκούνε με τί γελοίο τρόπο τ'εστ'ριδες άπ' τ'η φυλακή μασκαρεμένος με κάποια στολή, ή φορώντας μία προβιά ή τίποτ' Άλλα, άπ' όσα συνειθίζ'ουν να τυλίγ'ονται εκείνοι που ότοιμάζ'ουν κρυφά φευγάλα, κι' Άλλάζοντας τ'ε σ'ήμα σου; ότι όμως γέρος άνθρωπος έσύ, που φυσικά λίγη πειά σου μένει ζωή, τόλμησες έτσι άτιμα να έπιθυμήσης να ζ'η παραστρατίζοντας άπ' τούς πειό μεγάλους νόμους, δε θ'ε βρεθ'η κανείς νάν τ'ε π'η;

Άκολουθεί

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Νίκαιον. Συμφωνώτατο με τή γνώμη σας. Ζωντανή κ' Εθνική ή μετέφρασι του «Οιδίποδα» που δημοσιεύει το Σαμιώτικο «Φως». Κ' όμως το Βασιλικό «Μήτρο» δι' εκεί, μεθυσίο τή ψυχρή και μπαλασχωμένη, τάν μοίμα Αιγυπτιακή, μετέφρασι του κ. Βλάχου. Άλλά δέν περιάζει: Άσκεί να δημοσιεύονται οι καλές μεταφράσεις. Το ίδιο κάνει. Εθ' πικροτών μία μέρα. Άφοδ' δού εφημερίδες τήμερα, τή «Φως» τής Σάμου άπ' τήν μία μεριά κί' ό «Νουμάς» άπ' τήν Άλλη, αγωνίζονται να παρουσιάσουν μ' ανθρωπινά ρούχα, κί' έχι μ' Άρλεκίνικα τοδς άρχίους συγγραφείσ στο 'Ελληνικό δημόσιο. Το λέμε και τή φωνάζουμε, πώς τή Ρωμιόπουλα θά νοιώσουν και ή' αγαπήσουν τοδς άρχίους συγγραφείσ με τίς επιφυλλίδες τών δυο αυτών εφημερίδων, κί' έχι με τίς εφημερίδες και τή σχολία τών δακτύλων τουσ.—κ. Πάτριον. 'Όταν ύστερ' άπό τή Εύαγγελική ό κ. Ψυχάρης έγραψε ένα γράμμα στον Πατριάρχη, οι πατριώτες εδω έφρούσαν γιά τήν ασθένειά του. Τώρα τελευταία που ό κ. Βουτουράς τον κατακουρέλιασε τον Πατριάρχη με Άρθρα, άπό δού στρέμματα τή καθένα, οι πατριώτες μιλλιά δέ βγάλανε. Δέν περιάζει, θά είπανε, που πόν βρίζει. άσοδ' τον βρίζει 'Ελληνικά. 'Ο κ. Ψυχάρης, ήταν άσθεής γιατί τούγραψε τή γράμμα του Ρωμιότικα—κ. Κρητικόν. Το μυθιστόρημα του κ. Κονδυλάκη, ό «Πατούχα» εδημοσιεύθηκε εδω και δώδεκα χρόνια ως έπερull'θα στην «Εφημερίδα» του Κορομηλά.

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

- ΑΔΑΞ. ΠΑΔΑΗ. «Η Άσπίδα» (άπό τή Σ τής 'Ιτιάδας)
- Κ. ΠΑΔΑΜΑ : «Μεταφράζετε τοδς Άρχίους»
- ΠΑΝΟΥ ΚΑΛΟΘΕΟΥ: Πεζά ποιήματα ('Αράχνη, Άγίαη, Οι γερσίμοι κτλ.)
- ΑΡΓ. ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ Τραγουδιάκι.
- ΑΠΟΣ ΕΞΑΡΧΟΥ: «Πότε άκρινάσι τή νύκτα» (διήγημα).
- ΣΤΕΦ ΠΑΡΟΥ: «Κύπρις» (ποίημα).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Η Έθνική Τράπεζα δέχεται έντόκους καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι φράγκα και λίρας στερλίνας: άποδοτέας εις ώρισμένην προθεσμίαν ή διαρκείας. Αί εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται, εις τή αυτό νόμισμα εις ό έγένητο ή κατάθεσις, εις χρυσόν ή δι' έπιταγής όψεως (chéque) έπί τού έξωτερικού κατ' έπιλογήν τού όμολογιούχου. Το κεφάλαιον και οι τόκοι τών όμολογιών πληρώνονται έν τώ Κεντρικώ Καταστήματι και τή αίτήσεϊ τού καταθέτου έν τοις ύποκαταστήμασι τής Τραπέζης, έν Κερκίρα δε, Κεφαλληνία και Ζακύνθω διά τών εκεί ύποκαταστημάτων τής 'Ιονικής Τραπέζης.

ΤΟΚΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Κατ' έτος	διά καταθέσεις
1 1)2 ταίς ο)ο	6 μην. τουλάχισ.
2 » ο)ο	1 έτους »
3 1)2 » ο)ο	2 έτων »
2 » ο)ο	4 » »
4 » ο)ο	5 » »

Αί όμολογίαι τών έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έκλογήν τού καταθέτου όνομαστικαι ή άνώνυμοι.

Παρακαλούνται και οι λίγοι συνδρομηταί τού έξωτερικού που δέν έστειλαν άκόμη τήν συνδρομή, να μάς τήν στείλουν άφοδ', καθώς είναι γραμμένο και στον τίτλο τού φύλλου, ή συνδρομή πληρώνεται μπροστί.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Είς μεταλλικόν Ταμείον
 » Τραπεζικά γραμμάτια 'Ιονικής Τραπέζης
 » Κερματικά » διδραχμα και μονόδραχμα
 'Υξωτερ. λογαριασμοί. ('Αντίτιμον μεταλ. εις τή έξωτερικόν (Προϊόν εκδοθέντος 'Εθν. Δαν. εις χρ. 'Ελ. Σι. δηρ. 4 ο)ο τού 1902
 Δάνειον προς τήν 'Ελλ. Κυβέρν. έπ' άναγκαστική κυκλοφ. τραπε. γραμ. δρ. 68,778,575.42
 » » » διδραχμων και μονοδραχμων δρ. 23,767,036.80
 'Ομολ. 'Εθνικων δανειων (Εις χρ. δρ. 20,960,841.75
 (» τραπε. γραμ. »)
 Προεξοφλήσεις
 Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων
 Δάνεια και άνοικτοι λ)σμοι έπ' ενεχύρω χρηματογρ.
 Δάνεια έπ' ενεχύρω εμπορευμάτων
 Δάνεια και άνοικτοι λ)σμοι έπί ύποθήκη
 Δάνεια εις δήμους λιμένας, και λοιπά νομικά πρόσωπα
 Χορηγήσεις εις γεωργοκτηματίας
 Καθυστερήσεις χορηγήσεων εις γεωργοκτημ. και γραμ. Πρ. Τραπε. 'Ηπειροθεσσαλίας
 Μετοχαι εις έγχορίους 'Εταιρίας
 Συμμετοχή εις Τράπεζαν Κρήτης
 Τοκομερίδια έν γένει
 Καταστήμ. Τραπέζ. και κτήμ. εξ άναγκαστ. εκποιήσεων
 'Απαιτήσεις έπισπραλείς
 'Εξόδα έγκαταστ. (ιδίως δαπάνη κατασκευής τραπεζ. γραμματίων)
 Διάφοροι λογαριασμοί
 Λογαριασμοί τρίτων έν τώ έξωτερικώ
 'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσον
 Λογαριασμός εξαγ. συμμετοχής Κυβερνήσεως. εις κέρδη εκ τρ. γραμμ.
 'Εξαγορά προνομίου Προνομ. Τραπέζης 'Ηπειροθεσσαλίας
 Προμήθεια τροπής λαχειοφόρου δανείου (εις τραπε. γραμμάτια
 Διάφορα

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικόν Κεφάλαιον
 'Αποθεματικά κεφάλαια
 Τραπεζικά γραμμάτια έν κυκλοφορία :
 I Διά λ)σμόν τής Κυβερνήσεως δρ. 68,778,575.42
 II » » Τραπέζης 67,874,242.06
 Κερματικά γραμμάτια διδραχμα και μονόδραχμα
 Καταθέσεις άνευ τόκου εις μεταλλικόν
 Καταθέσεις άνευ τόκου
 'Επιταγαι πληρωτέαι
 Μερίσματα πληρωτέα
 Καταθ. Δημ. δια χορηγήσεις δανειων κατ' τον ΒΦΜ' νόμον
 Διεθν. Οίκ. 'Επιτροπή λ)σμός καταθ. εκ δημ. ύπεγγ. προσ. (Εις χρυσ. δρ. 59,636.60
 (» τρ. γρ. » 3,521,058.88
 'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσόν
 » » » τραπεζικά γραμμάτια
 Καταθέσεις Δημοσίου εις χρυσόν
 Καταθέσεις Δημοσίου έπί τόκω εις τραπεζ. γραμμάτ.
 'Εντ. κατάθ. Δημ. εις χρ. διά τήν κατασκ. Σ. Π. Δεμερλή-Συνόρ. τραπε. γραμμάτια
 Καταθέσεις Δημοσ. εις τραπεζ. γραμμ. κατ' τον Νόμον 'ΗΨΕ'
 Καταθ έντοκοι.
 Λαχειοφόρον δάνειον Τραπέζης
 'Υπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπέζης
 Καταθέσεις Ταμειοτηρίου
 Διάφορα

30 Σεπτεμβρίου 1903	31 Αυγούστου 1903
1,684,271.24	1,544,732.99
3,349,840.—	3,599,810.—
5,150,712.—	5,284,710.75
20,035,111.42	19,966,395.23
7,448,362.36	7,915,532.08
68,778,575.42	68,778,575.42
13,500,000.—	13,500,000.—
53,727,878.55	53,864,214.30
22,235,472.17	22,546,076.84
2,947,825.90	2,923,349.40
11,882,308.43	10,604,683.58
1,334,108.55	740,933.05
53,092,469.90	51,107,598.52
42,092,690.76	42,209,710.80
11,430,888.70	12,837,381.55
4,633,926.61	4,429,536.04
4,060,202.25	4,060,202.25
1,500,000.—	1,500,000.—
8,012,782.24	151,564.87
2,402,672.57	8,048,157.34
1,688,129.96	2,402,138.57
62,743.92	1,684,433.19
1,640,270.74	1,605,791.63
20,822.05	257,482.72
1,935,360.—	6,722.05
1,520,000.—	1,935,360.—
650,000.—	1,520,000.—
290,041.63	650,000.—
347,230,678.63	240,744.63
20,000,000.—	345,915,847.80
13,500,000.—	20,000,000.—
136,952,817.48	13,500,000.—
13,500,000.—	136,347,585.80
500,626.65	13,500,000.—
15,101,333.56	478,247.30
1,965,132.01	17,200,538.75
510,074.16	1,001,165.51
283,749.94	615,319.16
3,580,695.01	283,749.94
330,737.—	1,625,138.33
635,556.57	341,488.—
606,934.74	481,827.74
2,595,243.49	3,895,243.49
7,448,362.36	7,915,532.08
5,250,432.67	5,867,835.98
5,406,499.30	5,406,499.30
63,778,176.86	63,462,535.86
47,621,970.—	47,621,970.—
47,621,970.—	1,190,672.—
948,236.—	3,372,703.07
3,366,782.37	1,807,725.49
4,246,252.22	
347,230,678.62	345,915,847.80

Έν 'Αθήναις τή 7 'Οκτωβρίου 1903

Ο Διευθυντής τού Λογιστηρίου

Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΗΣ